Пролетары ўсіх краін, яднайцеся!

ЗАРА

орган Брэсцкага абкома КП(б)Б і аблвыканкома

№ 132 (204) | Пятніца, 14 чэрвеня 1940 г. | Цана 10 кап.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Перадавы артыкул — Арганізавана правесці ўчот аб'ектаў абкладання сельскагаспадарчым падаткам. (1 стар.).

У совеце Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральным Камітэце ВКП(б) — Аб Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўцы. (1 стар.).

М. Рубінштэйн. — Любіцелі заграбаць жар чужымі рукамі. (2 стар.).

А. Рудой. — На калгаснай ферме. (3 стар.).

Прафесар П. Г. Шытт. — Арганізаваць правільны догляд за пашкоджанымі садамі. (3 стар.).

Л. Нікулін. — „Партызаны". (3 стар.).

Прамова Рузвельта. (4 стар.).

Вайна паміж Італіяй і англа-французскім блокам. (4 стар.).

Вайна ў Заходняй Еўропе. (4 стар.).

Арганізавана правесці ўчот аб'ектаў абкладання сельскагаспадарчым падаткам

Аснову совецкай фінансавай сістэмы складае дзяржаўны бюджэт. Совецкія фінансы з'яўляюцца адным з важнейшых сродкаў социялістычнага будаўніцтва. Зацверджаны IV Сесіяй Вярхоўнага Совета БССР дзяржаўны бюджэт нашай рэспублікі ў суме 2 мільярды 176 мільёнаў 482 тысячы рублёў па даходах і 2 мільярды 165 мільёнаў 397 тысяч рублёў па расходах ёсць бліскучы паказчык далейшага росквіту ўсіх галін социялістычнай народнай гаспадаркі, культуры і добрабыту совецкага народа, паказчык росту і магутнасці абараназдольнасці нашай краіны.

Совецкі рубель — самая цвёрдая і ўстойлівая валюта ў свеце. На совецкія грошы створана магутная социялістычная індустрыя, якая забяспечыла ўсімі відамі машын нашу буйную калгасную і соўгасную сельскую гаспадарку. Асновы даходнай часці нашага бюджэта складаюць накапленні социялістычнай гаспадаркі, якія растуць з года ў год. Падатак са зварота і падаходны падатак, уплачваемы прадпрыемствамі і арганізацыямі, пілях ам адлічэнняў ад прыбыткаў, складаюць большую палову даходаў у нашым дзяржаўным бюджэце.

Што датычыць падаткаў і збораў з насельніцтва, то іх удзельная вага ў нашым бюджэце нязначная, прычым яна з года ў год зніжаецца. У 1933 годзе ўдзельная вага падатковых паступленняў складала 6,9 процанта, а ў 1940 годзе 6,3 процанта.

Наш совецкі бюджэт у корні адрозніваецца ад бюджэтаў капіталістычных дзяржаў. Даходы ў бюджэтах капіталістычных дзяржаў складаюцца галоўным чынам з непамерна вялікіх падаткаў на рацоўных. Так, напрыклад, у бюджэце Францыі на 1940 год ускосныя (падаткі на спажыванне) і прамыя падаткі склалі 76,7 процанта. Сялянству ў былой панскай Польшчы прыходзілася плаціць дзесяткі розных відаў падаткаў, якія разаралі яго і ператваралі ў жабракоў.

Совецкі-ж бюджэт адлюстроўвае клопаты нашай партыі і ўрада аб росце і росквіце совецкага народа. Толькі адной нашай абласці ў гэтым годзе адпушчана па дзяржаўнаму бюджэту на социяльна-культурныя мерапрыемствы 51 мільён 646 тысяч рублёў. З іх на народную асвету 36 мільёнаў 288 тысяч 700 рублёў і на ахову народнага здароўя 13 мільёнаў 786 тысяч 300 рублёў.

Сельскагаспадарчы падатак з'яўляецца адной з крыніц даходаў у нашым социялістычным бюджэце. Сялянства заходніх абласцей Беларусі сёлета ўпершыню будзе ўдзельнічаць ва ўплаце сельскагаспадарчага падатку. Фінансавыя органы абласці ўжо прыступаюць да правядзення ўчоту аб'ектаў абкладання і налічэння сельскагаспадарчага падатку на 1940 год.

Паколькі сельскагаспадарчы падатак уводзіцца ў абласці ўпершыню, то перад усімі партыйнымі і комсамольскімі арганізацыямі, а таксама і совецкімі работнікамі раёнаў стаіць вялікая і пачотная задача — шырока растлумачыць кожнаму селяніну-аднаасобніку, кожнаму калгасніку новы закон аб сельскагаспадарчым падатку, растлумачыць ільготы, прадугледжаныя законам, для маламоцных сялянскіх гаспадарак, прыцягнуць шырокі совецкі актыў сялянства ў дапамогу фінансавым работнікам па выяўленню ўсіх аб'ектаў абкладання падаткам. Даваць сакрушальны адпор усім класава-варожым элементам, якія паспрабуюць перашкаджаць у справе ўчоту аб'ектаў і паступлення плацяжоў.

Неабходна растлумачыць сялянам, што сельскагаспадарчы падатак накіраван на пашырэнне пасеўных плошчаў, развіццё тэхнічных культур, далейшы рост і арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне калгасаў, на паляпшэнне культурна-бытавых умоў жыцця бядняцка-серадняцкіх мас.

Для таго, каб поўнасцю справіцца з прадстаячай работай па ўчоту аб'ектаў і налічэнню падатка неабходна ў бліжэйшыя дні поўнасцю ўкамплектаваць штаты работнікаў раённых фінансавых аддзелаў. Вылучыць на фінансавую работу лепшых людзей вёскі, даказаўшых сваю адданасць совецкай уладзе, прынімаўшых актыўны ўдзел у рабоце па выбарах у Вярхоўныя Советы СССР і БССР. Навучыць новыя кадры фінансавай рабоце.

Неабходна шырока праінструкціраваць сельскія советы да прадстаячага ўчоту аб'ектаў абкладання і арганізацыі паступленняў падаткаў. Старшыні і сакратары сельскіх советаў, і ўвесь сельсовецкі актыў, павінны быць у курсе фінансавай работы і праводзімых мерапрыемстваў па налічэнню і паступленню падаткаў. Толькі пры актыўным удзеле сельсовецкага актыва ў рабоце фінансавых органаў — зарука таго, што ўсе аб'екты абкладання будуць улічаны правільна і не будзе дапушчана памылак.

Райкомам КП(б)Б, райвыканкомам, усім фінансавым работнікам і сельскім совет[illegible]ам з правядзеннем учоту аб'ектаў абкладання і ўручэння плацежных паведамленняў неабходна разгарнуць шырокую масава-палітычную работу сярод платнікаў за датэрміновае паступленне плацяжоў.

Ад'езд з Масквы старшыні совета міністраў Літвы п. Меркіс

12 чэрвеня выбыў з Масквы старшыня совета міністраў Літвы п. Меркіс у суправаджэнні загадчыка аддзелам МЗС п. Мачуліс.

На цэнтральным аэрапорце п. Меркіс праважалі: намеснік старшыні Соўнаркома СССР тав. Вышынскі, намеснік Народнага Камісара Замежных Спраў Дэканозаў, паўпрэд СССР ў Літве Паздняков, загадчык пратакольным аддзелам НКЗС Баркоў, загадчык аддзелам Прыбалтыйскіх краін НКЗС Лысяк, камендант горада Масквы генерал-маёр Рэвякін, ўвесь састаў літоўскай місіі на чале з пасланнікам панам Наткевічус і літоўскі генерал Рэклайціс.

Аэрапорт быў упрыгожан совецкімі і літоўскімі сцягамі.

(ТАСС).

Закрыўся адзінаццаты пленум ЦК ВЛКСМ

11 чэрвеня на заключным пасяджэнні адзінаццатага пленума ЦК ВЛКСМ прыняты пастановы па ўсіх абгавараўшыхся на ім пытаннях.

Пленум закончыў работу.

(ТАСС).

Ўручэнне вярыцельных грамат

11 чэрвеня старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета Саюза ССР т. М. І. Калінін прыняў надзвычайнага і поўнамоцнага пасла Кітая п. Шао Лі-цзы, уручыўшага свае вярыцельныя граматы.

(ТАСС).

Становішча ў Парыжы

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што Парыж сёння акутан дымам пажараў, узнікшых ад запальвацельных бомб, скінутых вакол сталіцы. Паўсюды бачны вераніцы бежанцаў. Газеты выйшлі ў Парыжы ў апошні раз. Яны паведамілі аб аб'яўленні Італіяй вайны Францыі і Англіі. У 2 гадзіны ночы рэдакцыі спынілі работу, пасля выпускаліся толькі асобныя інфармацыйныя лісткі.

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што англійскае пасольства выехала з Парыжа. Біржа часова закрыта і адкрыецца хутка ў правінцыі. Парыжскія банкі працуюць. Амерыканскае пасольства знаходзіцца яшчэ ў Парыжы.

Дыпламатычны корпус пакінуў Парыж

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, члены дыпламатычнага корпуса, пакінуўшыя мінулай ноччу Парыж, прыбылі сення раніцой да месца назначэння ў правінцыю.

АБ ПРЫСВАЕННІ ВОІНСКІХ ЗВАННЯЎ ВЫШЭЙШАМУ НАЧАЛЬСТВУЮЧАМУ САСТАВУ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

Пастанова Совета Народных Камісараў Саюза ССР

(Працяг. Пачатак глядзі ў газеце за 9, 11 і 12 чэрвеня)

Совет Народных Камісараў Саюза ССР пастанаўляе:

Зацвердзіць прапановы Урадавай Камісіі аб прысваенні асобам вышэйшага начальствуючага састава Чырвонай Арміі воінскіх званняў, устаноўленых Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета Саюза ССР ад 7 мая 1940 года.

XIII.

ПРЫСВОІЦЬ ЗВАННЕ ГЕНЕРАЛ-МАЕРА:

320. Папову Александру Александравічу.
321. Папову Васілію Сцепанавічу.
322. Папову Дзімітрыю Фёдаравічу.
323. Папову Мацвею Тімафеевічу.
324. Папову Міхаілу Андрэянавічу.
325. Прэснякову Івану Андрэевічу.
326. Прывалаву Петру Фролавічу.
327. Проніну Міхаілу Андрэевічу.
328. Проніну Нікалаю Нілавічу.
329. Прасцякову Ігнацію Васільевічу.
330. Прохараву Васілію Іванавічу.
331. Працветкіну Міхаілу Максімавічу.
332. Прошкіну Нікалаю Ігнацьевічу.
333. Пузырову Міхаілу Іванавічу.
334. Пулко-Дзімітрыеву Александру Дзмітрыевічу.
335. Пухаву Нікалаю Паўлавічу.
336. Ракуціну Канстанціну Іванавічу.
337. Рэвякіну Васілію Андрэевічу.
338. Рыхтэр Барысу Сцепанавічу.
339. Рагоўскаму Александру Антонавічу.
340. Рагознаму Зіновію Захаравічу.
341. Разанаву Анатолію Нікалаевічу.
342. Ракасоўскаму Канстанціну Канстанцінавічу.
343. Раманаву Міхаілу Тімафеевічу.
344. Раманаву Фёдару Нікалаевічу.
345. Рубіну Іосіфу Грыгор'евічу.
346. Рубцову Петру Нікалаевічу.
347. Рубцову Фёдару Дзмітрыевічу.
348. Руданову Захарыю Якаўлевічу.
349. Рудчук Петру Лукічу.
350. Румянцаву Александру Дзмітрыевічу.
351. Русіянаву Івану Нікіцічу.
352. Рыбалка Паўлу Семёнавічу.
353. Рымову Александру Іванавічу.
354. Рындзюнскаму Міхаілу Міронавічу.
355. Савіну Івану Сцепанавічу.
356. Савушкіну Міхаілу Сергеевічу.
357. Салікову Маркіс Бікмулавічу.
358. Самохіну Александру Георгіевічу.
359. Сафонаву Дзмітрыю Паталавічу.
360. Саханаву Семёну Паўлавічу.
361. Свэрчэўскаму Карлу Карлавічу.
362. Селязневу Дзмітрыю Міхайлавічу.
363. Селіверставу Васілію Алексеевічу.
364. Семашко Валенціну Владзіслававічу.
365. Семёнаву Івану Іосіфавічу.
366. Семёнаву Фёдару Якаўлевічу.
367. Сергацкаму Васілію Фадзеевічу.
368. Сідзельнікаву Андрэю Нікanоравічу.
369. Сільніну Тіхану Канстанцінавічу.
370. Сімволанаву Віталію Нікалаевічу.
371. Сінілаву Кузьме Раманавічу.
372. Сіроткіну Александру Савельевічу.
373. Сірачэнка Міхаілу Андрэевічу.
374. Скварцову Івану Іванавічу.
375. Скугарэву Івану Міхайлавічу.
376. Смехатвораву Фёдару Ніканоравічу.
377. Смірнову Васілію Андрэевічу.
378. Смірнову Паўлу Сцепанавічу.
379. Смірнову Сергею Александравічу.
380. Снегаву Міхаілу Георгіевічу.
381. Сабеннікаву Петру Петровічу.
382. Саветнікаву Івану Герасімавічу.
383. Сокалаву Александру Якаўлевічу.
384. Сокалаву Георгію Ільічу.
385. Сокалаву Нікалаю Александравічу.
386. Салаўёву Александру Александравічу.
387. Салаўёву Філіпу Якаўлевічу.
388. Сароніну Петру Васільевічу.
389. Спільнічэнка Семёну Авакумавічу.
390. Старыкову Філіпу Ніканоравічу.
391. Стаханаву Нікалаю Паўлавічу.
392. Сцепанаву Александру Міхайлавічу.
393. Стрыжэнко Нікалаю Міхайлавічу.
394. Субоціну Алексею Іванавічу.
395. Суданову Фёдару Паўлавічу.
396. Сухамліну Александру Васільевічу.
397. Сушчый Філіпу Грыгор'евічу.
398. Сысоеву Паўлу Васільевічу.
399. Тарасаву Алексею Александравічу.
400. Тархаву Валенціну Валенцінавічу.
401. Тэрэшкову Алексею Дзмітрыевічу.
402. Тэрпілоўскаму Барысу Робертавічу.
403. Тімафееву Грыгорыю Тімафеевічу.
404. Тімошкаву Сергею Пракоф'евічу.
405. Тіхаміраву Владзіміру Васільевічу.
406. Тіхаміраву Паўлу Грыгор'евічу.
407. Ткачэнка Семёну Акімавічу.
408. Токараву Івану Міхайлавічу.
409. Талбухіну Фёдару Іванавічу.
410. Тонканогаву Якаву Іванавічу.
411. Трафіменка Сергею Георгіевічу.
412. Трацэнка Ефіму Грыгор'евічу.
413. Трутко Івану Іванавічу.
414. Трухіну Фёдару Іванавічу.
415. Тупікову Васілію Іванавічу.

(Працяг у наступным нумары)

Аб прысваенні воінскіх званняў вышэйшаму начальствуючаму саставу Ваенна-Марскога Флота

Пастанова Совета Народных Камісараў Саюза ССР

(Працяг. Пачатак гл. у газеце за 6 і 12 чэрвеня)

Совет Народных Камісараў Саюза ССР пастанаўляе:

Зацвердзіць прапановы Урадавай Камісіі аб прысваенні асобам вышэйшага начальствуючага састава Ваенна-Марскога Флота воінскіх званняў, устаноўленых Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета Саюза ССР ад 7 мая 1940 года.

IV.

ПРЫСВОІЦЬ ЗВАННЕ ІНЖЫНЕР-КОНТР-АДМІРАЛА:

16. Хлюсціну Барысу Паўлавічу.
17. Шэршову Александру Паўлавічу.

V.

ПРЫСВОІЦЬ ЗВАННЕ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЭНАНТА АВІЯЦЫІ:

1. Жаваранкаву Семёну Фёдаравічу.

VI.

ПРЫСВОІЦЬ ЗВАННЕ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЭНАНТА БЕРАГАВОЙ СЛУЖБЫ:

1. Вараб'ёву Сергею Ільічу.
2. Матусевічу Нікалаю Нікалаевічу.
3. Мушнову Інакенцію Сцепанавічу.

VII.

ПРЫСВОІЦЬ ЗВАННЕ ГЕНЕРАЛ-МАЕРА АВІЯЦЫІ:

1. Андрэеву Александру Харытонавічу.
2. Ермачэнкаву Васілію Васільевічу.
3. Квада Паўлу Паўлавічу.
4. Карабкову Фёдару Грыгор'евічу.
5. Кузнецову Александру Алексеевічу.
6. Лемешко Петру Нікалаевічу.
7. Остранову Нікалаю Алексеевічу.
8. Петрухіну Нікалаю Трафімавічу.
9. Ражкову Івану Васільевічу.
10. Русанову Віктару Антонавічу.
11. Самохіну Міхаілу Іванавічу.
12. Стальрскаму Станіславу Эдуардавічу.
13. Сувораву Васілію Васільевічу.
14. Цырулёву Александру Васільевічу.

VIII.

ПРЫСВОІЦЬ ЗВАННЕ ГЕНЕРАЛ-МАЕРА БЕРАГАВОЙ СЛУЖБЫ:

1. Арсеньеву Нікалаю Васільевічу.
2. Бранявіцкаму Петру Семёнавічу.
3. Грыгор'еву Грыгорыю Тімафеевічу.
4. Грымгіну Івану Васільевічу.
5. Гусеву Івану Канстанцінавічу.
6. Елісееву Алексею Барысавічу.
7. Кабанаву Сергею Іванавічу.
8. Кузмічову Івану Нікалаевічу.
9. Куманіну Міхаілу Фёдаравічу.
10. Малахоўскаму Івану Вікенцьевічу.
11. Маскаленка Мітрафану Іванавічу.
12. Паўлаву Васілію Алексеевічу.
13. Татарынаву Алексею Нікалаевічу.
14. Фадзюніну Владзіміру Васільевічу.

IX.

ПРЫСВОІЦЬ ЗВАННЕ ГЕНЕРАЛ-МАЕРА ІНТЭНДАНЦКАЙ СЛУЖБЫ:

1. Купрэеву Александру Клаўдзіевічу.
2. Языкову Семёну Паўлавічу.

Старшыня Совета Народных Камісараў Саюза ССР **В. МОЛАТАЎ.**

Кіраўнік Справамі Совета Народных Камісараў Саюза ССР **М. ХЛОМАЎ.**

Масква, Крэмль, 4 чэрвеня 1940 года.

Прыбыццё ў Маскву пасла Вялікабрытаніі п. Стафорд Крыпс

12 чэрвеня ў Маскву прыбыў новы надзвычайны і паўнамоцны пасол Вялікабрытаніі п. Стафорд Крыпс.

Прыбыццё ў Маскву французскага пасла п. Лабон

12 чэрвеня ў Маскву прыбыў новы надзвычайны і паўнамоцны пасол Францыі п. Лабон.

* * *

12 чэрвеня прыбыў у Маскву надзвычайны і паўнамоцны пасол Італіі п. А. Сосо.

ХРОНІКА

СНК Саюза ССР назначыў тав. **Голева** Я. І. намеснікам Народнага Камісара Фінансаў СССР і ў сувязі з гэтым вызваліў яго ад абавязкаў упраўляючага сельскагаспадарчым банкам СССР.

СНК Саюза ССР назначыў тав. **Зайдзіна** Е. Л. намеснікам Народнага Камісара Юстыцыі СССР.

СНК Саюза ССР назначыў тав. Бабушкіна А. В. намеснікам старшыні Усесаюзнага Камітэта па справах фізкультуры і спорта пры СНК СССР (па кадрах).

СНК Саюза ССР увёў тав. Панава А. Д. у састаў калегіі Народнага Камісара Вугальнай прамысловасці. (ТАСС)

Усесаюзная Сельскагаспадарчая Выстаўка Павільён УССР на плошчы калгасаў.

Фота Грыбоўскага — Фота-кліша ТАСС.

У СОВЕЦЕ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ САЮЗА ССР І ЦЭНТРАЛЬНЫМ КАМІТЭЦЕ ВКП(б)

АБ УСЕСАЮЗНАЙ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ ВЫСТАЎЦЫ

I.

Аб прэміях і ўзнагародах для ўдзельнікаў Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі 1940 года.

Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) пастанавілі:

1. Устанавіць для калгасаў, соўгасаў, машынатрактарных станцый, калгасных жывёлагадоўчых ферм за лепшыя ўзоры іх работы, прадастаўленыя на Усесаюзную Сельскагаспадарчую Выстаўку 1940 года, наступныя віды ўзнагарод:

500 дыпломаў першай ступені,

2 тысячы дыпломаў другой ступені.

Калгасы, соўгасы, машынатрактарныя станцыі і калгасныя жывёлагадоўчыя фермы, атрымаўшыя дыплом першай ступені, аднача́сова атрымліваюць прэмію па 10 тысяч рублёў і аўтамашыну.

Калгасы, соўгасы, машынатрактарныя станцыі і калгасныя жывёлагадоўчыя фермы, атрымаўшыя дыплом другой ступені, аднача́сова атрымліваюць прэмію па 5 тысяч рублёў і матацыкл.

2. Устанавіць, што ўдзельнікі Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі — старшыні калгасаў, дырэктары машынатрактарных станцый, соўгасаў, спецыялісты і перадавікі сельскай гаспадаркі, паказаўшыя лепшыя ўзоры работы, будуць узнагароджаны медалямі Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі.

3. Зацвердзіць наступную колькасць медалей Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі:

Залатыя медалі УСГВ.

500 вялікіх залатых медалей.

1000 малых залатых медалей.

Узнагароджаныя залатымі медалямі аднача́сова атрымліваюць грашовую прэмію:

Пры атрыманні Вялікай залатой медалі прэмію — 3 тысячы рублёў; пры атрыманні Малай залатой медалі прэмію — 2 тысячы рублёў.

Срэбныя медалі УСГВ.

2 тысячы Вялікіх срэбных медалей,

5 тысяч Малых срэбных медалей.

Узнагароджаныя срэбнымі медалямі аднача́сова атрымліваюць грашовыя прэміі: пры атрыманні Вялікай срэбнай медалі прэмію — 1 тысяча рублёў, пры атрыманні Малай срэбнай медалі прэмію — 600 рублёў.

II.

Аб прадаўжэнні Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі на 1941 год.

У мэтах далейшага разгортвання социялістычнага спаборніцтва паміж калгасамі, калгаснымі жывёлагадоўчымі фермамі, соўгасамі, машынатрактарнымі станцыямі, навуковымі арганізацыямі, а таксама паміж раёнамі, абласцямі, краямі і рэспублікамі па ўсіх галінах сельскай гаспадаркі за атрыманне высокіх ураджаяў і за павышэнне прадукцыйнасці жывёлагадоўлі, Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) пастанавілі:

1. Прадоўжыць Усесаюзную Сельскагаспадарчую Выстаўку на 1941 год.

2. Устанавіць, што ўдзельнікамі Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі 1941 года могуць быць:

а) Калгасы, соўгасы, машынатрактарныя станцыі, калгасныя жывёлагадоўчыя фермы, племянныя калгасныя і соўгасныя фермы, селекцыйныя і вопытныя станцыі, навукова-даследчыя ўстановы;

б) старшыні калгасаў, дырэктары машынатрактарных станцый, машынатрактарных майстэрняў, соўгасаў і іх намеснікі, упраўляючыя аддзяленнямі і фермамі соўгасаў, загадчыкі калгаснымі жывёлагадоўчымі фермамі;

в) перадавікі паляводства, жывёлагадоўлі, гароднінаводства, пладаводства і другіх галін сельскай гаспадаркі, трактарысты, камбайнеры, брыгадзіры трактарных брыгад, ільноцерабільшчыкі, шафёры, кваліфікаваныя рабочыя па рамонту машын і другія;

г) спецыялісты зямельных і соўгасных органаў, паказваючыя ўзоры добрай работы, аграномы, дабіўшыяся высокіх, устойлівых ураджаяў; інжынеры, механізатары і механікі, дабіўшыяся высокай вытворчасці машын; зоатэхнікі, дабіўшыяся высокай прадукцыйнасці жывёлагадоўлі ў калгасах і соўгасах; ветурачы і ветфельчары, дабіўшыяся ліквідацыі эпізаотыі, аздараўлення стада і захавання пагалоўя жывёлы; селекцыянеры, вывеўшыя высокацэнныя гатункі сельскагаспадарчых раслін і высокапрадукцыйныя пароды жывёлы; вопытнікі і загадчыкі хатамі-лабараторыямі; работнікі па штучнаму абсемяненню, дабіўшыяся ліквідацыі ялавасці жывёлы;

д) навуковыя работнікі, вынаходнікі і рацыяналізатары.

3. Прадаставіць права ўдзелу на Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўцы 1941 года тым калгасам, соўгасам, машынатрактарным станцыям і калгасным жывёлагадоўчым фермам, якія:

па-першае, **дабіліся ў сярэднім за 4 годы — 1937, 1938, 1939 і 1940 г.г.** — ураджайнасці па культурах ці прадукцыйнасці жывёлагадоўлі ці вытворчасці машын не ніжэй паказальнікаў, устаноўленых Галоўным Камітэтам Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі 16 лютага 1939 года і зацверджаных Соўнаркомам Саюза ССР для рэспублік, краёў і абласцей, з улікам іх занальных асаблівасцей і ўказаных размераў пасяўных плошчаў;

па-другое, поўнасцю **выканалі перад дзяржавай абавязацельствы** па здачы прадукцыі за 1937, 1938, 1939 і 1940 гг.

4. Прадаставіць права ўдзелу на Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўцы тым перадавікам социялістычнай сельскай гаспадаркі, якія за тры годы — 1938, 1939 і 1940 — дабіліся паказчыкаў не ніжэй прадугледжаных пастановай Галоўнага Камітэта Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі ад 16 лютага 1939 года і зацверджаных Соўнаркомам Саюза ССР для перадавікоў сельскай гаспадаркі.

5. Прадаставіць права ўдзелу на Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўцы тым селекцыйным і вопытным станцыям, якія выканалі вытворчы план за 1937, 1938, 1939 і 1940 гг., навукова-даследчым установам — па спецыяльнай ў кожным асобным выпадку пастанове Галоўнага Камітэта Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі.

6. Захаваць для ўдзельнікаў Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі 1941 года ўсе віды прэмій і ўзнагарод, устаноўленых Пастановай Совета Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральным Камітэтам ВКП(б) „Аб прэміях і ўзнагародах для ўдзельнікаў Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўкі 1940 года". (ТАСС).

У ДАПАМОГУ ДАКЛАДЧЫКУ ПА МІЖНАРОДНАМУ СТАНОВІШЧУ.

ЛЮБІЦЕЛІ ЗАГРАБАЦЬ ЖАР ЧУЖЫМІ РУКАМІ

(З гісторыі знешняй палітыкі Англіі)

Н. РУБІНШТЭЙН.

Больш васьмі месяцаў Англія вядзе вайну ў Еўропе за ўтрыманне сусветнага панавання. Англійскія імперыялісты не толькі пачалі гэтую вайну, яны ўсімі сіламі распальваюць ваенны пажар, імкнучыся ўцягнуць у вайну нейтральныя дзяржавы, стварыць новыя тэатры ваенных дзеянняў.

Сучасныя правіцелі Англіі многа і горача гавораць аб „высокіх" мэтах, якія нібыта праследуе Англія ў Еўрапейскай вайне.

„Асноўнай мэтай Англіі ў гэтай вайне з'яўляецца выратаваць Еўропу ад пастаяннага страху перад германскай агрэсіяй і дапамагчы народам Еўропы захаваць сваю незалежнасць і свабоду", — урачыста заявіў Чэмберлен у палаце абшчын 20 верасня 1939... „Мы пачалі барацьбу і прадаўжаем весці яе з дапамогай бога, — утарыў яму ў эфіры голас Чэрчыля.—Будучы пераконаны ў тым, што мы з'яўляемся абаронцамі цывілізацыі і свабоды, мы намераны прадаўжаць гэтую барацьбу да канца".

„Гэта не вайна за панаванне, не вайна за матэрыяльныя выгады"— пераконваў Чэрчыль.

Супроць чаго-ж змагаецца Англія? Англія, вяшчае Чэмберлен, змагаецца супроць грубага гвалту, вераломства, несправядлівасці, прыгнёту і ганенняў". Ці ёсць наогул яшчэ што-небудзь на свеце, супроць чаго трэба змагацца?

Задача Англіі, як растлумачыў Чэрчыль 30 сакавіка, заключаецца у тым „каб расчысціць пуць для чалавечага прагрэса". Так у залах англійскага парламента, на старонках газет, праз мікрафон выліваецца густы, прыкры сіроп высокіх і ўрачыстых фраз аб мэтах Англіі ў сучаснай вайне, якую англійскі імперыялізм ў сапраўднасці вядзе за захаванне сусветнага панавання.

„...Заўсёды і на ўсё ў яго напагатове эфектная поза маральнага чалавека,—гаворыцца ў адной з п'ес Бернарда Шоу аб англійскім буржуа.—У якасці вялікага барацьбіта за свабоду і нацыянальную незалежнасць заваёўвае ён і далучае да сваёй краіны поўсвета і называе гэта каланізацыяй. Патрэбны яму, напрыклад, новы рынак для яго залежаўшыхся манчэстэрскіх тавараў—ён адразу забівае місіянера; тады ён ужывае зброю для абароны хрысціянства, б'ецца за хрысціянства, робіць заваяванні дзеля хрысціянства і як дар з неба захватвае рынак... Ён нічога не робіць без прынцыпаў. Б'ецца з вамі з прынцыпу патрыятызма, грабіць вас для прынцыпу дзелавітасці..."

[illegible] знешняй палітыкі англійскай буржуазіі — яе непраўзнайдзенае ліцамер'е — была ў свой час адзначана Леніным. Англійскія [illegible], пісаў ён, „пабілі рэкорд не толькі па колькасці награбленых калоній, але і па утончанасці свайго агіднага ліцамер'я" (т. XXIII, стар. 180).

Такія рысы знешняй палітыкі Англіі склаліся на працягу стагоддзяў і тлумачацца асаблівасцямі гістарычнага развіцця Англіі і англійскай буржуазіі.

Астравы, якія высунуліся ў Атлантычным акіяне, невялікі па сваіх размерах. Плошча Англіі складае прыкладна 244 тысячы квадратных кіламетраў. Інакш кажучы, Англія магла-б змясціцца 12 раз у межах нашай Якуціі, 9 раз у межах Краснаярскага краю і 6 раз у межах адной толькі Омскай вобласці. Адпак гэты невялікі востраў з'яўляецца цэнтрам Брытанскай Імперыі. Англія, насельніцтва якой не перавышае 47 мільёнаў, валодае калоніямі з насельніцтвам у 480 мільёнаў на прасторы амаль у 35 мільёнаў квадратных кіламетраў, гэта значыць прыкладна 26 процантаў усёй плошчы зямнога шара.

За апошнія 50 год удзельная вага Англіі ў сусветнай эканоміцы [illegible], але і цяпер Англія валодае велізарнымі багаццямі, крыніцамі сыравіны, рынкамі збыту і ўкладання капіталаў. Танаж англійскага гандлёвага флота складае 29 процантаў танажа ўсяго сусветнага гандлёвага флота. Нарэшце, сума англійскіх капіталаўкладанняў заграніцай роўна 4 міліярдам фунтаў стэрлінгаў. Англія валодае амаль 17 процантамі ўсіх [illegible] залатых запасаў капіталістычных краін.

Асновай сусветнага панавання Англіі з'яўляецца валоданне калоніямі. Знешняя палітыка Англіі, якая раней служыла мэтам дасягнення сусветнага панавання, у наш час накіравана на яго ўтрыманне, на разгром сапернікаў, якія пагражаюць магутнасці Брытанскай Імперыі.

Вядома, гэтая палітыка мянялася на працягу стагоддзяў, але не мяняліся характэрныя рысы можна прасачыць аж да сённяшняга дня.

Англія—марская, каланіяльная дзяржава. Яе валоданні знаходзяцца ў далёкіх акіянах, на ўнееўрапейскіх кантынентах — у Азіі, Афрыцы, Амерыцы, Аўстраліі.

Англійская буржуазія была таму менш зацікаўлена ў тэрыторыях на еўрапейскам кантыненце, але з даўніх часоў праследвала ў Еўропе свае, асаблівыя мэты. Яна дамагалася таго, каб у Еўропе не было ні адной дзяржавы больш моцнай чым Англія. Захватваць і асвайваць калоніі можна было толькі пры ўмове, калі-б усе еўрапейскія дзяржавы на кантыненце займаліся толькі еўрапейскімі справамі. Англія не магла аслабіць еўрапейскія дзяржавы шляхам адкрытых, прамых войн: яна не мела вялікай тэрытарыяльнай арміі; галоўнай яе ваеннай сілай з'яўляўся заўсёды флот, прызначаны для таго, каб забяспечыць панаванне над калоніямі. Таму Англія дзейнічала ў Еўропе інакш. Яна старалася нацкаваць адну дзяржаву на другую, сштурхнуць іх паміж сабой з тым, каб аслабіць абедзве стораны і самой атрымаць усе выгады з канфлікта, захватваючы новыя калоніі.

Войны, якія вяла Англія, непадобны на войны ў звычайным уяўленні. „...Англійская буржуазія, — пісаў таварыш Сталін у 1927 годзе, — не любіць ваяваць сваімі ўласнымі рукамі. Яна заўсёды лічыла за лепшае вайну чужымі рукамі. І ёй часамі сапраўды ўдавалася знайсці дуракоў, гатовых цягаць для яе з агню каштаны. Так была справа ў час Вялікай французскай рэвалюцыі, калі англійскай буржуазіі ўдалося стварыць саюз еўрапейскіх дзяржаў супроць рэвалюцыйнай Францыі. Так была справа пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі ў СССР, калі англійская буржуазія, напаўшы на СССР, паспрабавала стварыць „саюз чатырнаццаці дзяржаў" і калі яна не гледзячы на гэта была выкінута вон з прадзелаў СССР" („Аб апазіцыі", стр. 611).

Англійскія палітыкі не маглі адкрыта гаварыць аб сваім імкненні нацкаваць друг на друга еўрапейскія дзяржавы: гэта раскрыла-б іх планы. Пагэтаму англійская палітыка ў Еўропе здаўна носіць традыцыйную наўную назву „палітыкі роўнавагі". Нязручна было адкрыта заяўляць аб тым, што Англія праціўіцца ўзмацненню любой вялікай дзяржавы на кантыненце Еўропы. Таму англійская буржуазія заўсёды ахвотна выступала ў ролі благароднага „абаронцы" малых нацый.

„Пераважна каланіяльны і марскі характар ваеннай сілы Англіі, —гаварыў Ленін,—даўно ўжо, на працягу многіх дзесяцігоддзяў, прымушаў англічан у іх заваявальных паходах наступаць інакш, старацца галоўным чынам адрэзваць крыніцы забеспячэння ад краіны, на якую яны нападалі, і аддавалі перавагу метаду ўдушэння, пад прадлогам дапамогі, метаду прамога, непасрэднага, крутога, рэзкага ваеннага гвалту". (т. XXIII, стар. 153).

Усе гэтыя рысы знешняй палітыкі Англіі як нельга лепш спалучаюцца яшчэ з адной асаблівасцю англійскай буржуазіі — варожасці да рэвалюцыйнага руху народных мас. Зразумела, чаму Англія з'яўляецца сцяганосцам рэакцыі і контррэвалюцыі. Англія-ж заўсёды займала асаблівае месца ў сістэме капіталістычных дзяржаў.

„Англію нельга проста паставіць у рад з другімі краінамі, — падкрэсліваў Маркс 70 год назад. — Яе трэба разглядаць як **метраполію капітала.**" Маркс называў Англію „крэпасцю лэндлардызма і еўрапейскага капіталізма" (К. Маркс „Дакументы першага Інтэрнацыянала", стар. 35.1939).

Яшчэ раней, у 1848 годзе, Маркс пісаў аб Англіі: „Але тая краіна, якая ператварае цэлыя нацыі ў сваіх наёмных рабочых, якая сваімі гіганцкімі рукамі ахватвае ўвесь свет, якая аднойчы ўжо ўзяла на сябе расходы еўрапейскай рэстаўрацыі, ва ўласным лоне якой класавыя супярэчнасці развіліся ў найбольш яснай і бессаромнай форме, — Англія здаецца скалой, аб якую разбіваюцца рэвалюцыйныя хвалі...", (Маркс і Энгельс, тв. VII, стар. 103).

Велізарныя каланіяльныя ўладанні і манапольнае становішча на сусветным рынку з'яўляліся характэрнымі рысамі брытанскага імперыялізма. Натуральна, што рэвалюцыйны рух у любой часці света заўсёды пагражаў гэтай метраполіі капітала, яе каланіяльнай магутнасці, яе сусветнаму панаванню, самаму існаванню Брытанскай Імперыі. Англійская буржуазія заўсёды з лютасцю і злобай абрушваецца супроць рэвалюцыйнага руху мас. Гэту „якасць" англійскай буржуазіі ў рэзкіх і ёмкіх словах заклеймавіў таварыш Сталін. „Англійскі капіталізм, — пісаў ён у 1927 годзе, — заўсёды быў, ёсць і будзе найбольш злосным душыцелем народных рэвалюцый... Англійская буржуазія заўсёды стаяла і прадаўжае стаяць у першых радах грамілаў вызваленчага руху чалавецтва" („Аб апазіцыі", стар. 610).

Адрозніваючы рысы англійскай знешняй палітыкі можна прасачыць на працягу не аднаго, а некалькіх стагоддзяў.

* * *

У пачатку XVIII века Англія вяла барацьбу з Францыяй за першынства ў сусветнай палітыцы і ў сусветным гандлі. У вайне за іспанскую спадчыну сутыкнуліся дзве мацнейшыя дзяржавы. Англія, якая супроцьдзейнічала французскім спробам адпаўлення імперыі, падобнай па сваёй магутнасці імперыі Карла V, узначаліла антыфранцузскую кааліцыю Аўстрыі, германскіх князёў і Галандыі.

У гэтай вайне, упершыню ў гісторыі знешняй палітыкі Англіі, побач са зброяй дзейнічала англійскае золата: Англія субсідыравала сваіх саюзнікаў, або іншымі словамі, пакупала чужыя рукі. Гэтым і абмежаваўся, па сутнасці, яе ўдзел у вайне.

У выніку працяглай вайны Францыя была аслаблена, і небяспека для міжземнаморскага гандлю Англіі—у выпадку, калі-б Францыя захапіла Іспанію—мінавала. Наадварот, перад Англіяй узнікла новая пагроза аб'яднання Германіі і Іспаніі ў саставе адной дзяржавы. Чужыя рукі былі выкарыстаны, і нужда ў іх адпала. Тады Англія пакінула свайго саюзніка—Аўстрыю — і выйшла з ігры. У 1713 годзе па Утрэхтскаму міру Англія, скарыстаўшы тое, што яе праціўнікі былі знясілены пасля вайны, дабілася выгадных здабыткаў. Яна атрымала Гібралтар, загадзя заняты ёю ў час вайны, востраў Мінорку, Балеарскія астравы, частку паўночнаамерыканскіх валоданняў Францыі, у тым ліку Ньюфаундленд. Партугалія фактычна стала васальнай англійскай дзяржавай (у якой ролі яна знаходзіцца і ў сучасны момант). Так Англія атрымала найбольшыя выгады з канфлікта паміж другімі дзяржавамі.

Яшчэ больш эфектыўнай была для Англіі Сямігадовая вайна ў другой палавіне XVIII века. Англічане, апасаючыся перамогі французаў над прусакамі і ўзмацнення Францыі на кантыненце, падтрымалі Фрыдрыха II. І ў гэтай вайне нельга было чуць залпы англійскіх мушкетаў. За тое выразна звінела англійскае золата, якое пападала ў выглядзе субсідый Фрыдрыху II. Праў быў Карлейль, калі гаварыў, што ўжо ў XVIII веку весці войны ў інтарэсах Англіі было „абавязкам" кантынентальных дзяржаў. З французамі ваявалі прускія салдаты; выгады-ж ад вайны дасталіся Англіі. Яна атрымала важнейшыя французскія калоніі ў Амерыцы: Канаду, частку Луізіяны па леваму берагу Місісіпі (акрамя Новага Орлеана), амаль цалкам выцясніла Францыю з Індыі, захапіўшы Калькуту і вусце Ганга. Недарма англійскі прэм'ер-міністр Піт-старшы, памякаючы на выгады, атрыманыя Англіяй ад подкупа Прусіі, гаварыў, што ён „заваяваў Канаду на раўнінах Германіі". Атрымаўшы калоніі, Англія выйшла з кааліцыі і пакінула Прусію ў адзіноцтве.

„Англія зламіла магутнасць французаў на моры, у Амерыцы, у Індыі,—пісаў Энгельс,—а затым пакінула па волю лёсу свайго кантынентальнага саюзніка, прускага караля Фрыдрыха II" (Маркс і Энгельс. Тв. XVI. Ч. II, стар. 14).

У канцы XVIII века Англія зноў сутыкаецца з Францыяй, на гэты раз з Францыяй — краінай вялікай буржуазнай рэвалюцыі. Моцная рэвалюцыйная Францыя пагражала эканамічнаму панаванню Англіі, уладарніцтву англійскай буржуазіі. Не ў меншай меры баяліся англійскія памешчыкі і буржуа рэвалюцыйнай заразы — уплыву французскай рэвалюцыі на народныя масы Англіі. Англія выступіла супроць рэвалюцыйнай Францыі, дзейнічаючы старымі, выпрабаванымі спосабамі: яна арганізавала адну за другой кааліцыі супроць Францыі.

Прамовы Вільяма Піта-малодшага, накіраваныя супроць французскай рэвалюцыі, як дзве кроплі вады падобны выступленням Осціна Чэмберлена супроць Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі і сучасным выступленням англійскіх кансерватараў. „Якая прырода гэтай сістэмы?— гаварыў ў парламенце Піт аб французскай рэвалюцыі.—Хіба гэта што-небудзь іншае, чым тое, што я ўстанаўліваў: ненасытная любоў да пашырэння, неўмалімы дух разбурэння, накіраваны супроць усякіх грамадзянскіх і царкоўных інстытутаў кожнай краіны? Гэта першая і дзейнічаючая сіла французскай рэвалюцыі... Яе (Францыі) асноўным прынцыпам з'яўляецца падкупіць бедных супроць багатых, прапаноўваючы перадаць усе багацці краіны ў новыя рукі на аснове абманчывай ідэі аб роўнасці і разбурэння ўсіх прынцыпаў справядлівасці... Так... узброены для разбурэння дух французскай рэвалюцыі — гэты тэрор і жах усяго свету — маршыруе ўперад".

Змагацца з „тэрорам і жахам усяго свету" на палях бітвы Англія прадаставіла галоўным чынам сваім саюзнікам па кааліцыях. Англічане лічылі за лепшае падтрымліваць саюзнікаў субсідыямі і дзейнічаць пераважна на моры, блакіруючы Францыю, разграмляючы яе флот і захватваючы яе калоніі.

Як англічане ўжывалі „метад удушэння пад прадлогам дапамогі", паказвае гісторыя захвата Паўднёвай Афрыкі. У 1795 годзе, калі ў Галандыі пад уплывам французскай рэвалюцыі была ўстаноўлена Батаўская рэспубліка, у галандскую калонію ў Паўднёвай Афрыцы прыбыла англійская эскадра з узброенымі атрадамі. Камандванне эскадры прапанавала каланістам... абараніць іх ад магчымага нападу французаў. Каланісты, нават не ведаючы яшчэ аб стварэнні рэспублікі ў Галандыі, адмовіліся ад прапанаваных услуг. Тады камандуючы англійскай эскадрай рашыў „абараніць" каланістаў супроць іх волі. Ён высадзіў войскі на бераг, захапіў Кептоун і падняў англійскі флаг.

Арганізуючы антыфранцузскія кааліцыі, Англія разам з тым прыкладала ўсе намаганні, каб узарваць рэвалюцыйную Францыю знутры. Піт асігнаваў 5 мільёнаў фунтаў стэрлінгаў на шпіёнскую і дыверсійную работу ва Францыі. Дыверсанты арганізоўвалі пажары на ваенных заводах, у парусных майстэрнях, распаўсюджвалі фальшывыя грошы, надрукаваныя ў Англіі, субсідыравалі і арганізоўвалі контррэвалюцыйныя мяцежы. „Агенты Піта" было ў той час такім пашыраным тэрмінам, як у наш час „агенты Інтэліджэнс сервіс".

Пакуль саюзнікі Англіі ваявалі супроць Францыі на кантыненце, Англія не губляла часу на морах. На Венскім кангрэсе англічане замацавалі за сабой калоніі, захопленыя ў час вайны з Францыяй. Яны пабылі Мальту, Іанічныя астравы, галандскія калоніі — востраў Цэйлон, частку Гвіяны і Капскую зямлю ў Паўднёвай Афрыцы.

Ліцамер'е і двудушша англійскай знешняй палітыкі ярка сказаліся ў годы еўрапейскай рэакцыі. Міністры замежных спраў яго вялікасці караля Англіі ахвотна выступалі ў ролі абаронцаў малых дзяржаў, не толькі з той мэтай, каб не дапусціць узмацнення якой-небудзь з вялікіх еўрапейскіх дзяржаў або іх аб'яднання. У Англіі ўжо тады ацэньвалі выгады, якія прыносіць прынцып неўмяшання ў трактоўцы Талейрана, гэта значыць, калі гэты тэрмін азначае тое-ж што і ўмяшанне. Так, англійскі міністр замежных спраў Кестльры быў прыхільнікам прынцыпа неўмяшання, але гэта не перашкаджала яму ў 20-х гадах мінулага стагоддзя прызнаць, што рэвалюцыя ў Неапалі пагражае аўстрыйскаму панаванню ў Венецыі і Ламбардыі і што таму Аўстрыя ўправе пачаць інтэрвенцыю ў Італіі.

Знешняя палітыка Англіі ў 30—60 годах звязана з імем Пальмерстона — міністра замежных спраў і пазней прэм'ера. Яшчэ будучы ваенным міністрам (з 1809 да 1828 года), Пальмерстон паказаў, чаго варта „любоў" Англіі да малых народаў. „Калі ў 1823 годзе, на падставе пастановы Веронскага кангрэса, — пісаў Маркс, — у Іспанію ўступіла французская армія, каб знішчыць канстытуцыю краіны і выдаць народ бязлітаснай помсце Ідыёта-Бурбона і яго світы з невукаў-манахаў, лорд Пальмерстон адрокся ад „дон-кіхоцтва барацьбы за абстрактныя прынцыпы" і адмовіўся ад усякага выступлення ў карысць народа, гарачае супраціўленне якога выратавала Англію ад пераважаючых сіл Напалеона" (Маркс і Энгельс. тв. Т. IX, стар. 495).

У 1835 годзе англійскія ваенныя суды кінулі якар у гавані Лісабона для таго, каб дапамагчы партугальскай каралеве знішчыць тую канстытуцыю, абараняць якую яна прысягала. У 1848—1849 годах Англія, заняўшы пазіцыю поўнага нейтралітэта, па сутнасці, дапамагла Аўстрыі расправіцца з італьянскім народам.

Многа гаварылі англійскія дзяржаўныя дзеячы, напрыклад, аб абароне маленькай Грэцыі ад Расіі, ад Турцыі. Дарэчы, калі ў 1850 годзе Грэцыя часова адхілілася ад англійскага курса, англійская эскадра кінула якар у Саламінскай бухце супроць Пірэя. Англійскі пасланнік ультыматыўна патрабаваў ад грэцкага ўраду задаволіць грашовыя прэтэнзіі аднаго з англійскіх падданых. Адмірал Паркер, камандваўшы англійскай эскадрай, наклаў на ўсе грэцкія суды эмбарго і абвясціў Грэцыю ў становішчы блакады. Кіраўнік-жа англійскай знешняй палітыкі Пальмерстон цынічна павучаў англійскага пасланніка ў Грэцыі Вайза: „Калі блакада не падзейнічае, — пісаў Пальмерстон, — вы з п. Паркерам павінны прыняць іншыя меры, якія акажуцца патрэбнымі, якія-б яны ні былі. Мне помніцца, калісці мы знаходзілі, што высадка марскіх салдат і матросаў у якім-небудзь горадзе дала-б нам магчымасць авалодаць дзяржаўнай казной у дастатковай колькасці" (С. Татышчаў „Знешняя палітыка імператара Нікалая I", стар. 615. СПБ. 1887).

У той-жа час Англія, стаўшая ў 40—50-х годах XIX века манапалістам не толькі сусветнага гандлю, але і прамысловасці, замацавала панаванне над раней захопленымі калоніямі і авалодвала новымі. У 1840—1842 годах Англія вяла „опіумную вайну" з Кітаем. У рэзультаце гэтага каланіяльнага грабяжа, як характэрызаваў вайну Маркс, Англія авалодала Ганконгам і прымусіла кітайцаў адкрыць 5 гаваняў для англійскіх караблёў, а таксама ўплаціць Англіі 4,5 мільёна фунтаў стэрлінгаў за „страты" і 1250 тысяч фунтаў стэрлінгаў кампенсацыі за знішчаны кітайцамі опіум, які Англія прывозіла ў Кітай.

Англія люта змагалася з рэвалюцыйным рухам, у якой-бы краіне ён ні ўзнікаў. Калі ў 60-годах мінулага века пачалася грамадзянская вайна ў Амерыцы, Англія стала на бок рабаўласнікаў. Англія разлічвала аслабіць насельніцтва поўначы і тым самым нанесці ўдар саперніку — маладой капіталістычнай дзяржаве. Англійскі ўрад, пісаў у 1861 годзе рускі пасол у Ландане Бруноў, „жадае распаду Амерыкі на дзве рэспублікі, якія сачылі-б друг за другам і супроцьставілі сябе друг другу. Тады Англія, устанавіўшы мірныя гандлёвыя адносіны з абодвума, не апасалася-б ні аднай з іх, бо яна панавала-б над імі, нацкоўваючы іх адну на другую".

Фармальна захоўваючы нейтралітэт, Англія на справе ўсяляк дапамагала мяцежным штатам. Брыг „Алабама", пабудаваны і снараджоны ў Англіі для арміі поўдня, на працягу двух год захапіў 66 караблёў паўночных штатаў. У 1863 годзе ў Англіі былі пабудаваны для поўдня два караблі; яны не выйшлі з брытанскіх партоў толькі таму, што пасол Злучаных Штатаў Амерыкі заявіў, што гэты крок Англіі будзе азначаць вайну. Англія скарыстала малейшы повад для расшырэння маштаба ў інтэрвенцыі супроць поўначы. Калі карабль поўночных штатаў у адкрытым моры захваціў у палон пасланцоў поўдня, якія прабіраліся ў Англію на англійскім параходзе „Трэнт", Пальмерстон пад прадлогам „парушэння міжнароднага права" адправіў войскі ў Канаду. Планы Пальмерстона праваліліся таму, што англійскія рабочыя сваімі выступленнямі пратэста (у арганізацыі якіх буйнейшую ролю адыграў Маркс) прымусілі ўрад адмовіцца ад інтэрвенцыі ў Злучаных Штатах Амерыкі. Пазней, у пачатку 70-х гадоў, брытанскім прадстаўнікам прышлося выразіць жаль па поваду таго, што „Алабама" і два другіх караблі знаходзіліся ў англійскіх партах. За страты, прынесеныя суднаходству паўночных штатаў, арбітраж прысудзіў англійскі ўрад да ўплаты 3 мільёнаў 250 тысяч фунтаў стэрлінгаў.

Маркс, які нястомна выкрываў Пальмерстона, пісаў аб гэтым дастойным прадстаўніку пануючых класаў Англіі:

„Ён выдатна ўмее спалучаць дэмакратычную фразеалогію з алігархічнымі поглядамі... Ён умее прадстаўляцца наступаючым, калі па самай справе цатурае, і абараняючым, калі па самай справе здраджвае; ён умее лоўка шанаваць мнімага ворага і прыводзіць у роспач сённяшняга саюзніка, умее ў рашучы момант спрэчкі стаць на бок мацнейшага супроць слабейшага... Прыгнятальнікі заўсёды маглі разлічваць на яго дапамогу; прыгнечаных-жа ён шчодра адарваў сваім вялікадушшам... Той, хто меў яго сваім праціўнікам, мог хутчэй усяго разлічваць на поспех; затое яго дружба заўсёды азначала перспектыву вернага паражэння" (Маркс і Энгельс. Тв. Т. IX, стар. 489).

Гэтыя вострыя радкі, поўныя гневу і сарказму, былі напісаны Марксам амаль 90 год назад. Але як жыва гучаць яны і ў нашыя дні!

У 80—90 годах мінулага века англійскія імперыялісты расшырылі тэрыторыю Брытанскай Імперыі да велізарных размераў. Пасля руска-турэцкай вайны (1877—1878 годы) Англія, не дапусціўшая у 1878 годе заняцця рускімі Канстантынопаля, Англія, клапаціўшаяся аб „бяспечнасці і цэласнасці" Отаманскай імперыі (Турцыі), дабілася ў бяссільнай Турцыі ўступкі вострава Кіпра-важнай ваенна-стратэгічнай базы ва ўсходняй частцы Міжземнага мора. У паследуючыя два дзесяцігоддзі англійскі імперыялізм расшырыў тэрыторыю Брытанскай Індыі, захапіў Белуджыстан і Бірму, пранік у Тыбет і на Памір; у Акеаніі захапіў частку Новай Гвінеі і вострава Барнео, вялікую частку Саламонавых астравоў, астравы Тонга; у Афрыцы—Нігерыю, Егіпет, Судан, Усходнюю Афрыку, якая стала іменавацца Брытанскай Усходняй Афрыкай. „Гандаль следуе за сцягам... Заваяванне новых рынкаў павінна стаць галоўным клопатам урада", — гаварыў міністр калоній Джозеф Чэмберлен. Яшчэ больш цынічна выступаў англійскі палітычны дзеяч таго часу Сесіль Родс: „Імперыя... гэта пытанне страўніка. Калі вы не жадаеце грамадзянскай вайны, вы павінны стаць імперыялістамі". Гэта не перашкаджала англійскаму прэм'ер-міністру Сальсберы заявіць у час англа-бурскай вайны, што Англія ў гэтай вайне „не шукае ні золата, ні тэрыторый, а толькі абароны праў англійскіх грамадзян".

У канцы XIX века імперыялістычная Англія сутыкнулася з моцным канкурэнтам і сапернікам — Германіяй. Англія, гэтая „майстэрня усяго свету" навадняласа больш таннымі германскімі таварамі. Германія прыступіла да будаўніцтва вялікага ваеннага флота. Яна заключыла дагавор з Турцыяй па канцэсію на пабудову чыгункі да Багдада. Гэтая чыгунка была тады ў праекце; яна яшчэ не пачала будавацца, але ўжо лінія чыгункі, праведзеная на геаграфічнай карце, паказвала імкненні Германіі. Англія баялася за самую вялікую і самую прыбытковую сваю калонію—Індыю, гэтую „жамчужыну" ў кароне Брытанскай імперыі".

Англійская буржуазія імкнулася адвесці пагрозу. Але якім шляхам? Вядома, чужымі рукамі.

Аднак часы змяніліся. Чужыя рукі нельга было куціць шляхам адных толькі субсідый. Удзельнікам групіровак імперыялістычных дзяржаў прыходзілася даваць сваім партнёрам пэўныя абавязацельствы. Без такіх абавязацельстваў (іншае пытанне, як яны будуць выконвацца) нельга было заключыць пагадненне, саюза. А без пагадненняў, саюзаў, сцясняць сябе каторымі так доўга і ўпарта ўхілялася Англія, не прыходзілася разлічваць на паспяховую барацьбу з сапернікам— маладой імперыялістычнай Германіяй. Нельга, значыцца, было прадаўжаць палітыку „блікучай ізаляцыі", фарсіць прыгожым славечкам Пальмерстона, які хвастліва заяўляў: „У нас няма ні вечных саюзнікаў, ні пастаянных ворагаў. Нашыя інтарэсы — вось што вечна".

(Працяг у наступным нумары).

ПРАМОВА РУЗВЕЛЬТА

НЬЮ-ЙОРК, 11 чэрвеня (ТАСС). Учора Рузвельт выступіў з прамовай ва ўніверсітэце Віргінія Шарлотсвіле (штат Віргінія). У пачатку прамовы Рузвельт указаў, што ў гісторыі ЗША было некалькі перыядаў, калі моладзь Амерыкі ставіла пытанне аб будучыні сваёй краіны, будучыні амерыканскага народа. Адзін з такіх перыядаў наступіў зараз.

„Зазнанне небяспекі, прадбачаў Рузвельт, стала для нас зусім яскравым і непераможным. Тойсёй жыве яўнай ілюзіяй наконт таго, што ЗША можа спакойна дапусціць ператварэнне ЗША у адзінокі востраў міру, у якім пануе філасофія сілы. Аб такім востраве, быць можа марыць тыя, хто яшчэ выступае і галасуе за ізаляцыянізм".

Пераходзячы да падзей у Заходняй Еўропе і падкрэсліўшы, што сімпатыі ЗША знаходзяцца на старане саюзнікаў, Рузвельт падрабязна застанавіўся на факце ўступлення Італіі ў вайну. Рузвельт заявіў:

„Народ і ўрад ЗША з крайнім жалем і сур'ёзнай трывогай сустрэлі рашэнне італьянскага ўрада ўступіць у вайну, якая ў сучасны момант бушуе ў Еўропе. Звыш трох месяцаў назад глава італьянскага ўрада паведаміў мне, што, дзякуючы імкненню Італіі абмежаваць наколькі гэта магчыма распаўсюджанне еўрапейскай вайны звыш 200 мільёнаў насельніцтва сярэдземнаморскага басейна змаглі пазбегнуць пакут і разбурэння, прынесеных вайной".

„Пазней і ў другім выпадку,— прадаўжаў Рузвельт,—прызнаючы, што некаторыя патрабаванні Італіі могуць прадстаўляць аснову для перагавораў паміж найбольш зацікаўленымі дзяржавамі, я прапанаваў перадаць урадам Англіі і Францыі тыя канкрэтныя заявы аб жаданнях Італіі адносна ўрэгулявання пытанняў, звязаных з яе пазіцыяй, якія глава італьянскага ўрада пажадае перадаць праз мяне. Растлумачыўшы пры гэтым, што ўрад ЗША ў такім выпадку не зможа прыняць і не прыме на сябе адказнасці за характар перадаваемых прапаноў ці за згоды, якія ў выніку маглі быць дасягнутымі, я заявіў, што калі Італія ўстрымаецца ад уступлення ў вайну, я гатоў папрасіць другія зацікаўленыя краіны даць запэўненне аб тым, што яны чэсна выканаюць усякую згоду, дасягнутую гэтым шляхам, што голас Італіі на усякай мірнай канферэнцыі будзе мець такую-ж вагу, як калі-б Італія сапраўды ўдзельнічала ў вайне у якасці ваюючай стараны. Я лічыў неабходным у сваіх пасланнях да Мусаліні выразіць таксама трывогу ўрада ЗША, што ўсякае расшырэнне вайны на басейн Міжземнага мора немінуча нанясе вялікую страту жыццю, вобразу кіравання, гандлю і прамысловасці ўсіх амерыканскіх рэспублік. На жаль урад Італіі ў сучасны момант рашыў захаваць тое, што ён называе „свабодай дзеяння", выканаць тое, што ён называе сваімі „абавязаннямі Германіі". У заключэнне Рузвельт заявіў, што ЗША будуць прадстаўляць саюзнікам матэрыяльныя рэсурсы і адначасова умацоўваць свае ўзброеныя сілы, якія былі-б у стане адбіваць свае задачы пры любых надзвычайных абставінах і любых умовах абароны. Усе факты і сігналы дыктуюць неабходнасць хуткіх дзеянняў".

ГЕРМАНСКАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ ВАЕННЫХ ДЗЕЯННЯХ

БЕРЛІН, 11 чэрвеня (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро ўчора паведамляла, што „лінія Вейгана" прарвана германскімі войскамі, якія прасунуліся больш 90 кіламетраў у глыбіню непрыяцельскай тэрыторыі. Германскім войскам удалося захапіць шматлікія трафеі і харчовыя запасы непрыяцеля. Буйныя бронетанкавыя злучэнні і матарызаваныя часці прасунуліся да нізоўяў ракі Сены на паўночны захад ад Парыжа і перарэзалі дарогу паміж Парыжам і Гаўрам. На абодвух баках Суасона германскія войскі на шырокім фронце перайшлі раку Эн. Германскія ўдарныя часці набліжаюцца да нізоўяў Марны. Агульнае становішча французскай арміі цяжкае. Французскія правы фланг вымушаны адступіць, левы і ўсходні флангі знаходзяцца на лініі Мажыно і вярхоўях Рэйна.

Вайна паміж Італіяй і англа-французскім блокам

БЕРЛІН, 12 чэрвеня (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае наступную зводку стаўкі Вярхоўнага галоўнакамандуючага ўзброенымі сіламі Італіі: „У поўнач 10 чэрвеня італьянскія ўзброеныя сілы на сушы, моры і паветры пачалі баявыя дзеянні. Бамбардыроўшчыкі, а таксама суправаджаўшыя іх знішчальнікі падверглі моцнай бамбардыроўцы ваенныя аб'екты вострава Мальты. Усе італьянскія самалёты звярнуліся на базы. На граніцы ля Кірэнаікі (Паўночная Лівія) адбіта спроба англійскай авіяцыі бамбардыраваць італьянскія тэрыторыі. Збіта два самалёты праціўніка".

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Як перадае агенцтва Асошыэйтэд Прэс італьянская авіяцыя вытварыла яшчэ два налёты на востраў Мальту. Усяго ўчора вытварана 8 налётаў.

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае: „Англійскія бамбардыроўшчыкі вытварылі рад раптоўных налётаў на скапленні італьянскіх паветраных сіл, бензінасховішчы, ваенныя склады ва ўсходняй Лівіі і ва ўсходніх часцях Афрыкі належачых Італіі. У рэзультаце загарэліся бензінасховішчы і ваенныя склады. Падвергнутыя бамбардыроўцы пункты з'яўляліся італьянскімі базамі, пагражаўшымі Егіпту, масты паміж Французскім Сомалі і Абісініяй узарваны.

РЫМ, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Стэфані перадае, што сёння ў 1 гадзіну 40 мінут ночы ў Рыме аб'яўлена паветраная трывога. Горад, часткова зацямнёны і да гэтага, быў пагружан ў паўнейшую цемнату. Зенітная артылерыя не ўступіла ў дзеянне. У 2 гадзіны 20 мінут трывога была спынена.

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Як перадае агенцтва Асошыэйтэд Прэс, віцэ-кароль Індыі лорд Лінлітгоў аб'явіў аб становішчы вайны паміж Індыяй і Італіяй.

Праз гадзіну пасля выступлення Мусаліні ўсе італьянцы прызыўнога ўзроста на востраве Кіпры былі арыштаваны.

Як перадае агенцтва Юнайтэд Прэс, французскія самалёты бамбардыравалі ваколіцы Турына (ІТАЛІЯ). Па заяве італьянскіх улад ваенныя аб'екты не пашкоджаны.

Агенцтва Асошыэйтэд Прэс перадае, што французскія самалёты бамбардыравалі пункты на Лігурыйскім узбярэжжы і ў Паўночнай Італіі. Падрабязнасцей няма.

У Прэторыі (Паўднёва-Афрыканскі саюз) апублікавана камюніке, у якім гаворыцца, што самалёты Паўднёва-Афрыканскага саюза бамбардыравалі ваенныя аб'екты Абісініі, прычыняючы буйныя пашкоджанні будынкам і дарогам. Ёсць ахвяры.

Агенцтва Юнайтэд Прэс перадае, што, па непацверджаных паведамленнях, Італія прад'явіла Егіпту ультыматум.

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). Міністэрства авіяцыі перадае, што мінулай ноччу англійскія ваенна-паветраныя сілы бамбардыравалі некаторыя ваенныя аб'екты Паўночнай Італіі.

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Асошыэйтэд Прэс перадае, што, па паведамленню швейцарскага агенцтва італьянцы атакавалі Туніс, Мальту і Корсіку.

Інтэрніраванне італьянцаў на Мальце

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, італьянцы пражываючыя ў Мальце інтэрніраваны. Італьянскія судны, знаходзіўшыяся ў партах захоплены.

Разрыў дыпламатычных адносін паміж Егіптам і Італіяй

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што егіпецкі парламент адобрыў заяву прэм'ера Алі-Махер-Пашы аб разрыве дыпламатычных адносін з Італіяй.

Вайна ў Заходняй Еўропе

Германскія паведамленні

БЕРЛІН, 12 чэрвеня (ТАСС). Стаўка вярхоўнага галоўнакамандуючага ўзброенымі сіламі Германіі перадае:

„Новае германскае наступленне, пачатае 5 чэрвеня ад узбярэжжа да Лаона закончана. Пасля захопу ўсёй абарончай лініі Вейгана на поўдзень ад Сомы, разбітыя часці праціўніка адступілі, аднак іх лінія абароны была прарвана і праціўнік, несучы вялікія страты, адкінут за Сену і ў яе нізоўе. Горад Руан ужо некалькі дзён у руках германскай арміі. Сена ў некалькіх месцах на захад ад Парыжа фарсіравана германскімі часцямі. Група войск праціўніка ізаліравана ля Сен-Валеры і па ўзбярэжжы. Германскія часці падышлі з абодвух бакоў да Санлі, дзе распалажаны абарончыя пазіцыі Парыжа. Горад Вілер-Контр у нашых руках. Моцныя часці германскіх войск на шырокім фронце дасягнулі Марны і на ўсход ад ракі Урк. Часці германскай Арміі, якія 9 чэрвеня перайшлі ў наступленне паміж каналам Уаза-Эн і ракой Маас, разбілі і адкінулі часці французскай арміі. Рэймс захоплен. У Шампані мы ўзялі горад Суіп. Не гледзячы на спробы праціўніка, спыніць наступленне германскай арміі не ўдалося. Праціўнік панёс у гэтых аперацыях вялікія страты палоннымі, трафеямі і ваеннымі матэрыяламі. Германская авіяцыя ўчора зноў бамбардыравала партовыя збудаванні Гаўра і воінскія транспарты заходняга ўзбярэжжа Ла-Манша. Патоплены 7 транспартаў і цяжка пашкоджана 10.

У ноч на 12 чэрвеня самалёты праціўніка скінулі над гарадамі Заходняй Германіі запальвальныя бомбы.

11 чэрвеня англійскія самалёты беспаспяхова спрабавалі бамбардыраваць Трапхейм і Берген. Збіта 4 самалёты, з 12 удзельнічаўшых у налёце. Агульныя страты праціўніка ў паветры за ўчарашні дзень — 53 самалётаў. Збіта таксама 3 балоны паветранай загароды. Германская авіяцыя страціла 3 самалёты".

Французскія паведамленні

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). Міністэрства інфармацыі перадае камюніке вярхоўнага камандвання французскай арміі. У камюніке гаворыцца: „Учора на ўсім фронце адбывалася надзвычайна жорсткае сражэнне. На захад ад Уазы праціўнік падвоіў намаганне з мэтай фарсіраваць Сену паміж Руанам і Вернам. Нашы войскі беспарапыннымі контратакамі робяць усё магчымае, каб затрымаць прасоўванне германскіх войск. На ўсход ад Уазы германскія дывізіі прадпрынялі новыя атакі паміж Ла-Фертэ-Мілон і Тардэнуа. Аднак праціўнік сустрэўся тут толькі з нашымі ар'ергардамі, бо асноўныя апeрыруючыя ў гэтым раёне французскія сілы адступілі, каб прадаўжаць супраціўленне на поўдзень ад Марны. Далей на ўсход праціўнік увёў у дзеянне аграмадную колькасць войск, каб прадпрыняць флангавае наступленне на Рэймс з захаду і паўднёва-захаду. У Шампані праціўнік кінуў у наступленне новыя дывізіі на поўдзень ад ракі Эн. Нашы войскі прадпрынялі некалькі контратак на поўдзень ад Аттыны і прычынілі праціўніку сур'ёзныя страты. Наступленне германскіх войск паміж ракамі Эн і Маас адбіта. Французская авіяцыя ўчора бамбардыравала пасадачныя пляцоўкі для авіяцыі ў Мангейме, Нейштадце, Франкфурце на Майне, а таксама металургічныя заводы ў Фелінгене паблізу Саарбрукена. Адно злучэнне французскай ваенна-марской авіяцыі бамбардыравала распалажаны паблізу Растока на паўночны-усход ад Гамбурга, авіяцыйны завод. На заводзе ўспыхнуў пажар.

Агенцтва Рэйтэр перадае наступную заяву прадстаўніка французскага камандвання: „Германія імкнецца дасягнуць хуткага завяршэння ваенных дзеянняў на заходнім фронце і з гэтай мэтай кінула ў сражэнне 100 дывізій і ўсе танкі. Нават вучэбныя танкі ўдзельнічаюць у сражэнні". Прадстаўнік дадаў, што сражэнне прадоўжыцца без сумнення некалькі дзён, але не дасць канчатковага рэзультата. Галоўныя германскія атакі вядуцца ля Вернона, на Сене, на паўночны захад ад Парыжа, а таксама ў раёне Рэймса. Адначасова пасля таго, як французскія войскі былі адцягнуты па загаду вышэйшага камандвання на поўнач ад Парыжа, пачалося сражэнне за Парыж".

Амерыканскія паведамленні

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Юнайтэд Прэс перадае, што ў Парыжы ваенныя ўлады прынялі на сябе кіраванне горадам, бо па чутках германскія танкі наблізіліся да ваколіц Парыжа. Усю ноч жыхары Парыжа чулі шум матораў германскіх самалётаў, лятаючых над горадам. Бегства насельніцтва прадаўжаецца.

Як паведамляе агенцтва Асошыэйтэд Прэс, Парыж акутан густым дымам. Частка горада ў агні. Гараць нафтасховішчы, запаленыя ўладамі, каб вытварыць дымавую завосу. Палова насельніцтва эвакуіравана. Ваенны губернатар Парыжа патрэбаваў, каб немабілізаваныя ва ўзросце звыш 17 год пакінулі горад. Распараджэнне адносіцца да немабілізаванай часці насельніцтва прызываў 1940—1943 гадоў.

Натоўпы бежанцаў прадаўжаюць прыбываць у горад Тур галоўным чынам з боку Парыжа. Прыбыла група іспанскіх, бельгійскіх, аргентынскіх, уругвайскіх і і другіх дыпламатаў, а таксама члены амерыканскага пасольства.

Становішча ў Парыжы

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). Газета „Дэйлі мэйл" паведамляе, што на ўсіх вуліцах Парыжа робяцца барыкады, устанаўліваюцца дротавыя загароды. Вакол горада кожны пасёлак умацоўваецца, будуюцца супроцьтанкавыя лавушкі, устанаўліваюцца гарматы. Газеты не выходзяць. Амаль няма такcі і аўтобусаў. Рух па метро зведзен да мінімума. Няма прамой тэлефоннай і тэлеграфнай сувязі з заграніцай.

Газета „Дэйлі тэлеграф энд морнінг пост" піша, што на поўдзень ад Парыжа дарогі забіты грузавікамі, аўтобусамі, аўтамабілямі, павозкамі з бежанцамі і іх маёмасцю.

Газета „Ньюс кронікл" піша, што германскія самалёты сістэматычна бамбяць прадмесці і ваколіцы Парыжа. Колькасць ахвяр і матэрыяльныя страты выключна вялікія.

Ваенныя дзеянні ў Кітаі

У Цэнтральным Кітаі

У правінцыі Хубэй японскія войскі пачалі наступленне з раёна Цзімынь у паўночным і паўднёва-заходнім кірунках.

У сектары Шаян кітайскія войскі аказваюць упартае супраціўленне японцам, праcякаючы іх спробы пераправіцца праз раку Хань.

Японскія войскі пачалі наступленне з раёна возера Аніж-Чапуха на Цзінчжоу і Шашы.

У Паўднёвым Кітаі

Наступленне японскіх часцей на паўночны захад ад Кантона закончылася правалам. Страціўшы звыш 800 салдат забітымі, японцы адступілі.

11 чэрвеня (ТАСС).

Паведамленне германскага камандвання

БЕРЛІН, 12 чэрвеня (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае паведамленне стаўкі вярхоўнага галоўнакамандуючага ўзброенымі сіламі Германіі: „Акружаная ў раёне Сен-Валеры група французскіх войск капітулiравала ў сувязі з неўдаўшайся спробай пагрузіцца на судны. У палон здаліся адзін французскі генерал — камандзір корпуса, адзін англійскі і чатыры французскіх камандзіры дывізій. Колькасць палонных перавышае 20 тысяч. Колькасць захопленых трафеяў вельмі вялікая".

Эвакуацыя французскай сталіцы

НЬЮ-ЙОРК, 11 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Юнайтэд Прэс паведамляе, што французскі ўрад пераехаў у розныя часткі Францыі.

Некаторыя ўрадавыя ўстановы эвакуіраваны ў Анжэр.

Разрыў дыпламатычных адносін паміж Паўднёва-Афрыканскім саюзам і Італіяй

НЬЮ-ЙОРК. Агенцтва Асошыэйтэд Прэс паведамляе, што ўрад Паўднёва-Афрыканскага саюза аб'явіў аб растаржэнні дыпламатычных адносін з Італіяй.

Бамбардыроўка італьянскімі самалётамі Мальты

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Юнайтэд Прэс перадае, што італьянскія самалёты бамбардыравалі востраў Мальту. У Міжземным моры паміж італьянскімі караблямі і караблямі англійскага і французскага флотаў адбываецца бой.

Загад Мусаліні

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што Мусаліні аддаў сёння загад, у якім гаворыцца, што па рашэнню караля ён з сённяшняга дня прымае на сябе камандванне ўсімі ўзброенымі сіламі. Мусаліні пацвердзіў назначэнне маршала Бадольо начальнікам генеральнага штаба, маршала Грацыані — начальнікам штаба сухапутнай арміі, адмірала Кіяваньяры—начальнікам штаба ваенна-марскога флота, генерала Прыколо — начальнікам штаба ваенна-паветраных сіл.

Агенцтва Рэйтэр аб колькасці ўзброеных сіл Італіі

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што па маючыхся звестках, Італія мае армію колькасцю ў паўтара мільёна чалавек. Ваенна-паветраныя сілы налічваюць 1.400 самалётаў.

Становішча ва французскім Мароко

ПАРЫЖ, 11 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Гавас паведамляе, што, як толькі паведамленне аб аб'яўленні вайны Італіяй было атрымана ў Мароко, мясцовыя ўлады прынялі неабходныя меры, дыктуемыя вытварыўшымся становішчам.

Паўднёва-Афрыканскі саюз аб'явіў вайну Італіі

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што, згодна афіцыяльнага паведамлення міністэрства дамініёнаў, сёння Паўднёва-Афрыканскі саюз аб'явіў вайну Італіі.

БУДАПЕШТ, 11 чэрвеня (ТАСС). Па паведамленню з Мілана, у поўнач 11 чэрвеня пачаліся ваенныя дзеянні па Альпійскай граніцы Францыі, у Тунісе і Міжземным моры.

Італьянскія войскі перашлі граніцы англійскага і французскага Сомалі

НЬЮ-ЙОРК, 11 чэрвеня (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Юнайтэд Прэс, італьянскія войскі, распалажаныя ў Італьянскім Сомалі і Абісініі, перайшлі граніцы англійскага і французскага Сомалі. Па паведамленнях з Адыс-Абебы, італьянскія самалёты бамбардыравалі ваенныя аб'екты паблізу Адэна.

Газета „Журналь" аб англійскай арміі

ПАРЫЖ, 12 чэрвеня (ТАСС). Газета „Журналь" паведамляе, што ў сучасны момант ад 10 да 12 англійскіх дывізій знаходзяцца часткова на французскім фронце, часткова па шляху ва французскія парты.

Страты саюзнікаў у паветры

БЕРЛІН, 12 чэрвеня (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае, што страты непрыяцеля ў паветры з 5 чэрвеня складаюць 437 самалётаў і прывязны аэрастат.

Новая Зеландыя аб'явіла вайну Італіі

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, Новая Зеландыя аб'явіла вайну Італіі.

Пазіцыя Іспаніі

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Юнайтэд Прэс перадае, што іспанскі друк публікуе амаль без каментарыяў заяву Мусаліні аб уступленні Італіі ў вайну. Лічаць, што Іспанія будзе захоўваць абсалютны нейтралітэт.

Мабілізацыя ў Турцыі

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Юнайтэд Прэс паведамляе, што ў Турцыі пачалася мабілізацыя некаторых катэгорый ваенных спецыялістаў.

Паведамленне агенцтва Асошыэйтэд Прэс

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Асошыэйтэд Прэс перадае, што ў сувязі з уступленнем Італіі ў вайну Рузвельт аб'явіў аб распаўсюджанні на Італію дзеяння амерыканскага закона аб нейтралітэце.

Агенцтва Рэйтэр аб становішчы на Рыв'еры

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, паведамленні аб тым, што італьянскія войскі быццам занялі французскую Рыв'еру расцэнены сёння ў Парыжы як „абсалютна хлуслівыя". Заяўляюць, што на Рыв'еры „пануе поўны спакой".

Англійскі друк аб становішчы на заходнім фронце

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). Газета „Таймс" піша, што для нашчупвання слабых месц французскай абароны, немцы выкарыстоўваюць свае горшыя войскі, у тым ліку складаючыяся з судэцкіх немцаў. Затым кідаюць у бой адборныя часці.

Сёння англійскі друк падкрэслівае, што англійскія войскі знаходзяцца на шляху ва Францыю.

Спыненне авіяпаштовай сувязі Англіі з калоніямі і дамініёнамі

ЛОНДАН, 11 чэрвеня (ТАСС). Міністр пошт аб'явіў аб часовым спыненні авіяпаштовай сувязі з Мальтай, Егіптам, Палесцінай, Іракам, Індыяй, Цэйлонам, Бірмай, Ганконгам, Аўстраліяй, Новай Зеландыяй, Суданам і Усходняй і Паўднёвай Афрыкай.

Бамбардыроўка швейцарскай тэрыторыі

РЫМ, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Стэфані перадае паведамленне генеральнага штаба швейцарскай арміі, у якім гаворыцца: „Сёння ў раёне Жэнеўскага возера адбылося парушэнне граніцы іншаземнымі самалётамі, скінуўшымі бомбы. Пяць бомб упалі ў Жэневе. Забіты адзін салдат і адна жанчына. 12 чалавек ранена. Вядзецца тэхнічнае следства для вызначэння паходжання бомб".

НЬЮ-ЙОРК, 12 чэрвеня (ТАСС). Як перадае агенцтва Асошыэйтэд Прэс, над Жэневай праляцеў бамбардыроўшчык (лічаць, што італьянскі) і скінуў груз бомб над Каруж (прадмесце Жэневы). Каруж распалажан паблізу французскага парта Салеў. Забіт адзін і ранена шэсць чалавек. Разбурана многа дамоў.

Увядзенне картачак на хлеб у Фінляндыі

БЕРЛІН, 11 чэрвеня (ТАСС). Па паведамленню газеты „Кельнішэ цейтунг" у Фінляндыі ўведзены карткі на хлеб.

Адказны рэдактар Г. Т. МІНЧУКОЎ.

Брэсцкі гарадскі тэатр

Гастролі Дзяржаўнага рускага тэатра музыкальнай камедыі БССР

14, 15, чэрвеня

СІЛЬВА

Музкамедыя ў 3-х дзеях.

Пачатак у 8 гадз. 30 мінут.

Каса адчынена з 12 да 2-х гадз. дня і з 4-х гадз. да 8 гадз. 30 мінут вечара.

Адрас рэдакцыі: г. Брэст, вуліца імені Карла Маркса 29, тэлефоны 1—17, 1—23, 6—16. Друкарня ім. Варашылава Абліт № 164

По прыкладу талаўскіх калгаснікаў

У калгасах нашай вобласці ўсё шырэй разгортваецца выдатны рух за будаўніцтва сваіх вадаёмаў, прудоў, плацін і калодзежаў. Зварот членаў сельскагаспадарчай арцелі „Железнодорожник", Талаўскага раёна і пісьмо калгаснікаў „Чырвоная Беларусь", Аршанскага раёна, аб навядзенні парадку ў воднай гаспадарцы знайшлі жывейшы водгук у калгасах Кобрынскага, Дамачэўскага, Жабінкаўскага і другіх раёнаў вобласці.

Абмеркаваўшы на агульным сходзе каштоўную ініцыятыву талаўскіх і аршанскіх калгаснікаў, члены сельскагаспадарчай арцелі імені Варашылава, Бачылскага сельскага совета, Кобрынскага раёна, рашылі пабудаваць у калгасе калодзеж для калгасных патрэб. Адразу-ж пасля схода яны дружна прыступілі да работы.

Калгаснікі ўсіх 7 калгасаў Жабінкаўскага раёна, пасля абмеркавання звароту талаўцаў і пісьма аршанцаў пастанавілі сур'ёзна заняцца навядзеннем належнага парадка ў прудовай гаспадарцы калгасаў. Так калгаснікі калгасаў імені Чырвонай Арміі, „17 верасня", Глыбокаўскага сельскага совета, імені Молатава, Сцяпанкаўскага сельскага совета, абавязаліся ў бліжэйшы час пабудаваць у сваіх калгасах вадаёмы. У гэтых калгасах ужо ідуць будаўнічыя работы.

Працоўныя раённага цэнтра Дамачэва ачысцілі і абсталявалі водны басейн, які раней быў закінутым, і справілі артэзіянскі калодзеж.

Прыступілі да будаўніцтва

Косава. На заклік талаўскіх калгаснікаў горача адгукнуліся сяляне вёскі Класевічы, Альшаніцкага сельскага совета. На сваім агульным сходзе яны вынеслі пастанову: пабудаваць у вёсцы вадаём і супроцьпажарны сарай.

9 чэрвеня сяляне ўсёй вёскай арганізавана выйшлі на будаўніцтва вадаёма. У рабоце прынялі ўдзел не толькі моладзь, але і старыкі. Асабліва добра працуюць на земляных работах сяляне: Паўловіч Андрэй, Лукашук Александр, Калінка Якаў, Паўлоўскі Міхалка і іншыя. У бліжэйшыя дні будаўніцтва вадаёма будзе закончана.

Аднячасова, тут-жа каля вадаёма, ідзе будаўніцтва супроцьпажарнага сарая.

Змагаюцца за павышэнне ўраджайнасці

ДАМАЧЭВА. Сяляне ўсіх населеных пунктаў, паспяхова закончыўшы веснавую сяўбу, прыступілі да падняцця папару. Усяго па раёну, па звестках на 7 чэрвеня, узнята папару 675 гектараў, у тым ліку чыстага 290 гектараў, засеянага лубінам 385 гектараў.

Зараз на палях ідуць ажыўленыя праполачныя работы. За гэты час прапалата зерневых культур 2375 гектараў, у тым ліку азімых 2150 гектараў, яравых 225 гектараў. Акрамя гэтага прапалата 70 гектараў тэхнічных культур і 450 гектараў бульбы.

Талаўскі раён Варонежскай вобласці размешчаны ў засушлівай зоне, дзе няма ніводнай рачкі. Калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі „Железнодорожник" абавязаліся пабудаваць новы вялікі пруд, адрамантаваць існуючыя пруды, арганізаваць паліўку гароднiны. Адначасова яны звярнуліся з заклікам да ўсіх калгасаў Варонежскай вобласці наследаваць іх прыкладу.

На здымку: адзін з прудоў калгаса „Железнодорожник".

Фота С. Анцюфеева. Фота-кліша ТАСС.

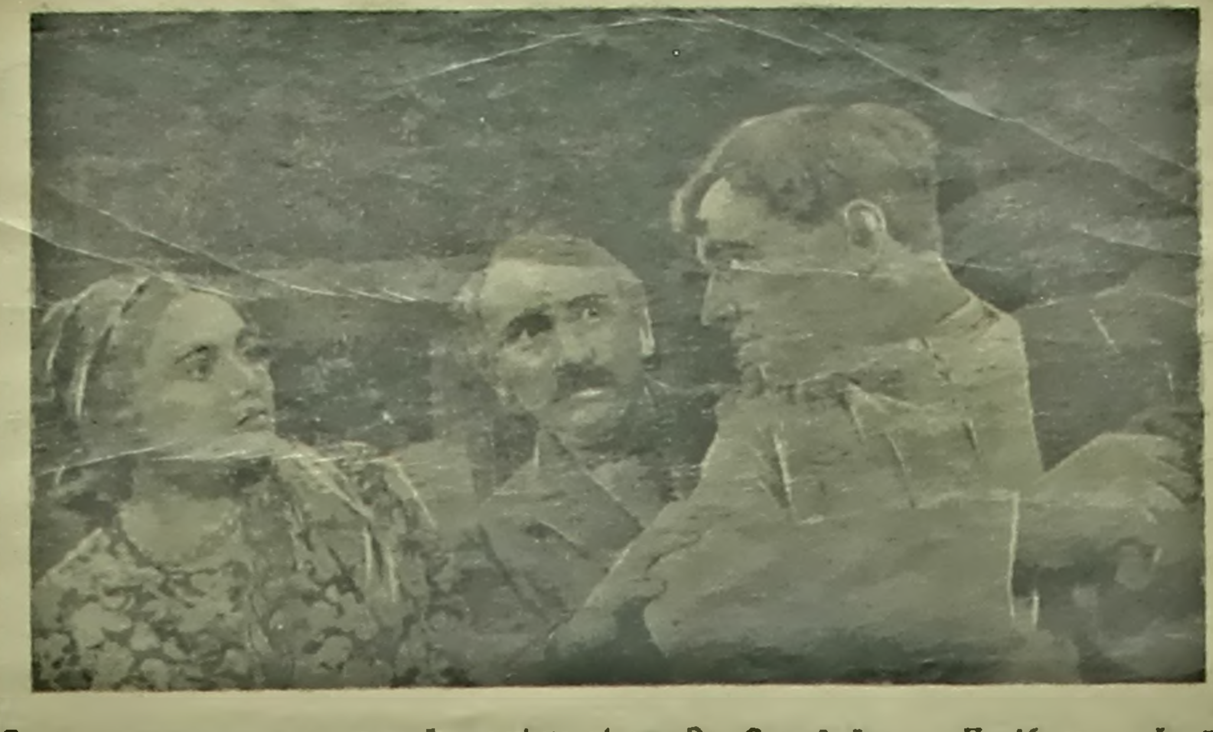

Сцэна з першага акта другой карціны п'есы Э. Самуйлёнка „Пагібель воўка" у пастаноўцы Першага Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра.
Злева направа: артыстка Л. П. Шымко ў ролі Насці, Народны артыст БССР Г. П. Глебаў у ролі Харкевіча і артыст І. В. Шаціла ў ролі Міколы.

НА КАЛГАСНАЙ ФЕРМЕ

Шырока раскінуліся палеткі. Іх аддзяляюць адна ад другой канавы, праз якія дзе-ні-дзе перакінуты вузкія масцікі. Густое жыта, як мора, хвалюецца пад павевамі лагоднага ветру, дружна расце авёс, падымаецца шырокапёры ячмень, узыходзіць бульба.

Некалі тут было непраходзімае балота. Польскія паны рукамі працоўных сялян асушылі гэтую мясцовасць, набудавалі дамоў, пасадзілі на плечы працоўнаму сялянству сваіх верных псоў — асаднікаў.

Зараз на гэтай велізарнай плошчы размешчаны малочна-таварныя фермы двух калгасаў.

Заходзім на ферму калгаса імені Леніна.

— Дзень добры.

— Добры дзень, таварышы,— ветліва сустракае нас загадчык фермы Фама Сяргеевіч Макарэвіч.

На выгляд Фаму Сяргеевічу можна даць гадоў 50. Твар у яго вясёлы і жыццёрадасны.

—Многа работы, мае мілыя, а таму і сядзець некалі. Трэба ўсё даглядзець, прывесці ў належны парадак,—гаворыць тав. Макарэвіч. Ён з задаволенасцю водзіць нас па ферме, паказваючы, дзе што стаіць, як арганізаван догляд за жывёлай.

Малочна-таварная ферма калгаса імені Леніна—багатая. Яна мае 120 кароў, з якіх 83 дойныя, каля 40 цялят. Абслугоўваючага персанала на ферме занята больш 10 чалавек, у тым ліку 7 даярак. За кожнай з іх замацавана адпаведная колькасць кароў.

Даярка Калдушка Ольга доіць 15 кароў. У выніку чэснай і добрасумленнай работы яна з кожным днём дабіваецца павышэння ўдою малака ад кожнай каровы.

— Гэта наша лепшая даярка,— гаворыць аб ёй загадчык фермы. Добра працуюць таксама даяркі: Бахур Тацьяна і Молаш Ольга.

Аднак трэба адзначыць, што праўленне калгаса імені Леніна мала ўдзяляе ўвагі рабоце фермы, пагэтаму недарэмна і абслугоўваючы персанал скардзіцца на праўленне.

—Сядзім мы тут за 6 кіламетраў ад вёскі: няма ў нас ні газет, ні журналаў, ніхто з намі не пагутарыць, не праводзіць сходаў. Усё абяцаюць ды абяцаюць, а справа застаецца па-ранейшаму.

Не заўважвае праўленне і такога факта, што пастух Турчын, замест добрасумленнага догляду за жывёлай, дэзарганізуе работу фермы. Ён свавольнічае, б'е жывёлу.

Праўленне калгаса павінна ў бліжэйшыя дні паставіць пастухом чэснага, добрасумленнага чалавека.

Старшыні калгаса неабходна часцей бываць на ферме, прыслухоўвацца да голасу даярак, дапамагаць ім у штодзённай рабоце, забяспечыць газетамі, журналамі і другой літаратурай.

Пара ўжо канчаткова ліквідаваць цякучасць рабочай сілы на ферме, паставіць сталых даярак, свінарак і цялятніц. Трэба прыняць больш рашучыя меры па ліквідацыі абязлічкі ў налічэнні працадзён.

А. Рудой.

Калгас імені Леніна, Любішчынскага сельсовета, Косаўскага раёна.

У барацьбе за сталінскі ўраджай

ЖАБІНКА. Зялёным каўром пакрыліся калгасныя палі. Дружна ўзышлі пасевы. Ураджай гэтага года абяцае быць выдатным. Калгаснікі, уключыўшыся ў соцспаборніцтва за атрыманне высокага сталінскага ўраджаю, добраякасна арганізавалі праполку яравых пасеваў. Тут ужо поўнасцю закончана першая праполка пшаніцы і ільну. Акрамя гэтага прапалата 190 гектараў аўса і 69,6 гектараў ячменю.

Усяго па 7 калгасах раёна прапалата яравых культур 315,7 гектара. Праполачная работа ва ўсіх калгасах праходзіць добраякасна. Створаны сталыя звенні жанчын, за якімі замацаваны ўчасткі пасеваў на ўвесь час праполкі.

ДЭКАДА БЕЛАРУСКАГА МАСТАЦТВА Ў МАСКВЕ.

„Партызаны"

(Першы Беларускі Дзяржаўны драматычны тэатр).

Эпоха грамадзянскай вайны шырока і разнастайна адлюстравана ў нашай савецкай драматургіі. У сталіцы бачылі і па дастоінству ацанілі многа надзвычай добрых спектакляў, прысвечаных гэтай эпосе. Але п'еса беларускага пісьменніка К. Крапівы, паказаная ў дні дэкады беларускага мастацтва ў Маскве, мае права на асаблівую ўвагу.

Перш за ўсё п'еса цікава тым, што ў нейкай ступені перакліваецца з вялікімі днямі вызвалення заходніх абласцей Беларусі ад улады польскіх паноў. Праўдзіва і моцна паказваюць артысты Беларускага драматычнага тэатра гаротную долю народа, што жыў пад уладай польскіх памешчыкаў, рысуюць несакрушальны дух і мужнасць гэтага народа. Ён не пакарыўся прыгнятальнікам і дабіўся праўды і свабоды.

Гераічны дух Кастуся Каліноўскага і Налівайкі—правадыроў сялянскіх паўстанняў даўняга мінулага, ўвасоблен у п'есе і як-бы зноў ажывае. Такавы вобразы главара партызан Данілы Дрыля, бальшавіка Скібы і дзеда Бадыля— разумнага, ледзь-ледзь лукавага і бясстрашнага старога.

Перад намі—беларуская вёска 1919 года, акупіраваная польскімі захватчыкамі, але вёска, якая ведала ўжо вольныя дні савецкай улады, жыццё без памешчыкаў, ксяндзоў і паліцэйскіх. За некалькі дзесяткаў вёрст ад вёскі праходзіць фронт. Там — Чырвоная Армія, а тут,—у польскім тылу, зверствуюць звярнуўшыяся паны, помсцяць сялянам за тое, што над панскімі палацамі развяваўся сцяг Саветаў. Самыя адважныя, самыя непрымірымыя з сялян пайшлі ў непраходныя лясы і вядуць партызанскую вайну ў тылу польскіх войск. Гэта вайна працягваецца да таго часу, пакуль рэгулярная Чырвоная Армія не робіць глыбокі прарыў і наносіць сакрушальнае паражэнне польскай арміі. Вось па сутнасці і ўвесь змест п'есы. Але сіла і значнасць „Партызан" К. Крапівы ў рэальнасці і жыццёвасці кожнага вобраза п'есы — ад галоўных да эпізадычных дзеючых асоб. Абодва лагеры, абедзве змагаючыяся сілы, увесь сэнс гістарычных падзей паказан у п'есе верна, праўдзіва, хоць часамі і неглыбока.

В. І. Уладамірскі ў гэтым спектаклі іграе правадыра партызан тактычна і разумна, устрымліваючыся ад ілжывага пафасу, ад ілжывага „тэатральнага" тону. Ён просты, добрадушлівы, страшны ў гневе, гэтак-жа як і яго таварышы—партызаны. Разам з імі ён смуткуе і радуецца, і танцуе, але ён не забывае, што на ім ляжыць вялікая адказнасць за агульную народную справу, за жыццё яго таварышоў. Даніла Дрыль у выкананні В. І. Уладамірскага—значны вобраз—сапраўдны патомак любімых беларускім народам правадыроў сялянскіх паўстанняў.

Праўдападобна апавесць аб няшчасным каханні бедняка-селяніна Рыгора (артыст І. Б. Шаціла) да Кацярыны, дачкі старасты-падпанка. Гэтае каханне спачатку перашкаджае чэснаму і храбраму хлапцу пайсці ў лес да партызан. Але недарма верыў у яго яго друг і таварыш, правадыр партызан Даніла. Селянін бядняк не здрадзіў сваім прыяцелям. Калі ён убачыў і зразумеў усю нікчэмнасць душы сваёй каханай, ён нанёс ёй смяротны ўдар нажом.

Гэты эпізод п'есы глядзіцца з напружанай увагай і не толькі таму, што перад намі вострае сцэнічнае палажэнне, а таму, што артысты іграюць яго з надзвычайнай пераканальнасцю і сілай.

Другі цікавы эпізод—мнімае сватанне. У хату дзеда Бадыля пад выглядам сватоў прыязджае бальшавік Скіба з падполля і з ім малады партызан. Унучка Бадыля —дзяўчынка Настуля прымае іх за сапраўдных сватоў і перад намі —танчэйшая, поўная праўды жыцця ігра артысткі. Ярка перадаецца змена пачуццяў, якія ахапілі дзяўчынку, калі яна ўбачыла жаніха, яе наіўнае какецтва, сарамлівасць, радасць і затым расчараванне, калі сватаўство аказваецца мнімым. Гэта сцэнічнае абаянне адбываецца часткова і таму, што ролі маладых дзяўчат Настулі (М. М. Шашалевіч) і Кацярыны (В. Н. Полла) выконваюць сапраўды таленавітыя маладыя артысткі, ім не даводзіцца „іграць" маладасць, яна ў іх ёсць. Дарэчы сказаць, моладзь, якая выконвае галоўныя ролі ў п'есе,—адна з радасных з'яў Беларускага драматычнага тэатра.

У ролі дзеда Бадыля выступае выдатны артыст А. А. Бараноўскі, які з першага паяўлення на сцэне літаральна зачароўвае гледача. Лукавы народны юмар, танчэйшыя інтанацыі, — усё гэта перадаецца артыстам з глыбокай пераканальнасцю. Часамі здаецца, што перад намі не артыст, які іграе ролю, а адзін з тых разумных і добрадзейных старыкоў-сялян, якіх не раз даводзілася сустракаць у вёсках Заходняй Беларусі ў дні вызваленчага пахода.

Адзіны папрок можна зрабіць артысту. Ён адчувае, што падабаецца гледачу, што глядач загадзя чакае яго паяўлення. Таму артыст часамі трохі пераігрывае, націскае, між тым у гэтым няма ніякай патрэбы. Кожнае слова, кожны натуральны жэст, кожная натуральная паўза дзеда Бадыля надзвычай добра ўспрымаюцца гледачом.

Гарманіста Батуру, партызана, паляка па нацыянальнасці, з цеплынёй і мяккасцю іграе артыст Б. З. Янпольскі. Надзвычай добра прадстаўлен і процілеглы Батуры камічны вобраз пана Шмігельскага, дробнапамеснага шляхціча, яго іграе артыст Э. П. Шапко. Характэрны памешчыкі пані і пан Яндрыхоўскія ў выкананні артысткі Л. І. Ржэцкай і артыста С. С. Бірыла.

Артыст Г. П. Глебаў, здавалася-б, з няsignificant ролі партызана Халімона стварае выдатную, запамінаючуюся фігуру. Яго дыялог з паняй Яндрыхоўскай — прыклад танчэйшай і выразнай ігры. Наогул трэба з задавальненнем адзначыць, што беларускія акторы надзвычай добра адчуваюць кожны характар, выведзены ў п'есе. Нават маса, гэта значыць партызаны, якія ўдзельнічаюць у масавых сцэнах, глыбока жыццёвы і ўвасабляюць у памяці красачныя фігуры партызанскіх палкоў эпохі грамадзянскай вайны.

„Партызаны" К. Крапівы мелі вялікі поспех у масквічоў. Тэма спектакля, ігра артыстаў, культурная і дасканалая пастаноўка Л. Г. Рахленка, дэкарацыі мастака Б. Е. Малкіна — усё гэта стварае выдатны, уражлівы спектакль. П'еса „Партызаны" з трыумфальным поспехам прайшла напярэдадні адкрыцця Народнага Сабрання ў вызваленым горадзе Беластоку. Прысутныя на гэтым сапраўды гістарычным спектаклі ніколі не забудуць той буры авацый, воплескаў, выгукаў з месц, якія суправаджалі амаль усё дзеянне п'есы. Тое, што адбывалася на сцэне, было блізкім, родным наўрад ці не кожнаму дэлегату Народнага Сабрання, які прысутнічаў у тэатры.

У Маскве п'еса „Партызаны", якая была паказана ў памяшканні філіяла Мастацкага тэатра, мела вялікі і заслужаны поспех. Гледачы высока ацанілі спектакль першага Беларускага драматычнага тэатра.

Л. НІКУЛІН.

„ПРАВДА".

Агратэхнічная кансультацыя

Арганізаваць правільны догляд за пашкоджанымі садамі

Прайшоўшая зіма была выключна суровай. У многіх раёнах сярэдняй зоны еўрапейскай часткі СССР марозы дасягалі 46 градусаў па Цэльсію. Такое паніжэнне тэмпературы зімой, а таксама красавіцкія дваццаціградусныя марозы, наступіўшыя пасля працяжнай адлігі, прычынілі пладовым насаджэнням раёнаў сярэдняй зоны значныя пашкоджанні.

Паступаючыя звесткі аб становішчы садоў і даныя абследвання ў Маскоўскай і Тульскай абласцях даюць падставы сцвярджаць, што, наперакор прадпалажэнням рада аграномаў аб масавым выпадзе пладовых дрэў, сады ў падаўляючай большасці захаваліся. Канчатковае вымярзанне дрэў да снегавой лініі адзначана ў адносна невялікім процанце і адносіцца да найменш марозастойкіх у адпаведных раёнах парод і сартоў.

Аднак тыя-ж звесткі з месц і даныя абследвання гавораць аб тым, што амаль усе захаваўшыяся пладовыя насаджэнні больш альбо менш пашкоджаны. Пагэтаму патрабуецца паўсямесна правесці рад тэрміновых агратэхнічных мерапрыемстваў па аднаўленню нармальнай жыццёвай дзейнасці дрэў і падрыхтоўцы іх да прадстаячай зімы. Без гэтага аслабленыя дрэвы будуць знаходзіцца пад сур'ёзнай пагрозай.

Што-ж трэба зрабіць для таго, каб аднавіць нармальную жыццёвую дзейнасць пладовых дрэў, якія абмерзлі?

Перш за ўсё трэба палепшыць агульнае карміленне пацярпеўшых раслін. Гэта дасягаецца неадкладнай і стараннай апрацоўкай (на глыбіню 15—20 сантыметраў) прыствольных кругоў дрэў з адначасовым унясеннем гною (прыкладна з разліку 3—4 кілаграмы на кожны апрацаваны квадратны метр).

Улічваючы засушлівую вясну, асабліва эфектыўнай павінна аказацца паліўка дрэў хоць-бы па кальцавой баразенцы, зробленай бліжэй да краю круга. Гэта важна і для ўзрослых і для маладых дрэў. Услед за паліўкай неабходна пакрыць прыствольны круг слоем (каля 10 сантыметраў) саломістага гною альбо саломістай падсцілкі ці другімі арганічнымі астаткамі, з'яўляючыміся дрэнным правадніком цяпла. Такое адцяненне глебы або мульчыраванне не толькі памяншае страту вільгаці ў глебе, але і забяспечвае карням лепшы паветрана-водны рэжым, павышае іх жыццёвую дзейнасць.

Другім, не менш важным і пры тым найбольш тэрміновым мерапрыемствам з'яўляецца ўмелая абрэзка падмерзшых пладовых дрэў у мэтах рэгуліравання росту і развіцця надземнай часткі дрэва.

У адрозненне ад травяністых раслін дрэвы маюць шматгадовыя сцеблевыя часткі, якія штогодна нарастаюць альбо накладваюцца на прыросты мінулых год. Паўсядзённы вопыт і наглядання паказваюць, што не ўсе почкі на мінулагодніх пабегах даюць новыя прыросты. Значная частка іх застаецца неразвіўшыміся — спячымі. У залежнасці ад пароды і сорта пладовых раслін процант такіх почак можа быць большым альбо меншым. Аднак спячыя почкі рэзервіруюцца ва ўсіх раслін ад прыростаў кожнага года. Такім чынам, пладовыя дрэвы і асабліва яблыні маюць зарэзерваваныя почкі ад усіх гадоў іх жыцця.

Спячыя почкі нясуць у сабе ўласцівасці, адпавядаючыя году іх узнікнення. Спячыя і другія почкі мінулых год дрэва адбіваюць малады ўзрост яго. Спячыя почкі апошніх год адбіваюць уласцівасць старога дрэва. Пагэтаму прыросты, выкліканыя з участкаў, стварыўшыхся ў апошнія годы жыцця дрэва, будуць адбіваць у сабе больш стары ўзрост раслін. Прыросты-ж, выкліканыя з почак, раней сфарміраваўшыхся, будуць несці ў сабе ўласцівасці больш маладога дрэва. Акрамя спячых почак у дрэў фарміруюцца і другія, менш выражаныя запасныя точкі росту, якія называюцца правізорнымі органамі.

Кожнае нармальна развіваючаеся дрэва ці кустарнік у любы момант мае адпаведныя суадносіны паміж карнямі і лісцямі, адбіваючыя ўмовы развіцця дрэва і яго становішча. Калі адбудзецца парушэнне ўказаных суадносін паміж карнямі і кронай дрэва ў выніку абмярзання, пашкоджання шкоднікамі ці паломкі, абрэзкі, то наглядаецца ўзмоцненае аднаўленне раслінай новых органаў у замен пашкоджаных або страчаных.

Указанае аднаўленне праходзіць шляхам развіцця новых прыростаў з почак на астаўшыхся незакранутых частках дрэва. Пры гэтым трэба памятаць, што такое развіццё почак у лістаносныя пабегі праходзіць не стыхійна, а заканамерна, пачынаючы ад почак, бліжэйшых да месца пашкоджання, і распаўсюджваецца паступова ўніз на наступныя ніжэй размешчаныя почкі. Чым мацней пашкоджанне, тым больш будзе разбуджана новых почак для аднаўлення функцый дрэва.

Адпраўляючыся ад гэтых кароткіх тэарэтычных указанняў, намецім план падрэзкі абмерзшых пладовых дрэў.

Першым тэхнічным дзеяннем з'яўляецца змяншэнне ў кроне ліку почак, якія, развіваючыся ў лістаносныя пабегі, будуць спажываць ваду і запасы, адкладзеныя ў кроне дрэва і яго карэннях. Такое змяншэнне ліку спажыўцоў паставіць у лепшыя ўмовы харчавання астаўшыяся почкі і тым самым выкліча ў іх больш моцныя прыросты з больш буйнымі лісцямі.

Улічваючы тое, што ў абмерзшых дрэў аслаблена і замаруджана здольнасць перасоўвання спажыўных матэрый і вады ў падземнай частцы, неабходна зменшыць працяжнасць паміж каранявой сістэмай і астаўленымі да развіцця прыростаў почкамі.

Абодва гэтыя ўказанні прыводзяць да неабходнасці скарачэння ветак кроны па перыферыі ва ўсіх абмерзшых дрэвах і асабліва ва ўзрослых, знаходзячыхся ў перыядзе поўнага пладанашэння. Такое змяншэнне ліку спажыўцоў (почак і новых прыростаў) і прыбліжэнне іх да каранёвай сістэмы ва ўсіх выпадках паскорыць развіццё пабегаў з ніжэй размешчаных почак. Акрамя гэтага новыя прыросты будуць найбольш моцнымі, паскольку ўзнікнуць на стадыйна больш маладых участках сцяблоў, гэта значыць з почак, сфарміраваўшыхся ў больш малады перыяд жыцця дрэва.

Арыентыровачна для ўзрослых пладаносячых дрэў ва ўзросце 30 і вышэй год такое скарачэнне трэба намеціць па лініі, праходзячай на глыбіні каля 1 метра ад паверхнасці кроны. Гэта лінія намечанай абрэзкі будзе праходзіць у зоне масавага пладанашэння дрэва.

Пры правядзенні абрэзкі на прынятай глыбіні трэба кіравацца наступнымі ўказаннямі. Скарачэнне шкелетных суччаў у намечанай зоне неабходна праводзіць над больш моцнымі разгалінеННЯмі маючымі або вертыкальны кірунак, або прыбліжаючыся да яго. Гэта робіцца таму, што веткі ўказанага кірунку звычайна больш маладыя, часцей быўшыя ваўчкі.

Калі тая або другая шкелетная ветка ў прынятай паверхнасці скарачэння не будзе мець адпаведнага вертыкальнага сука, а такі акажацца вышэй або ніжэй указанай зоны, то выразку трэба праводзіць адпаведна ніжэй або вышэй. І толькі ў выпадку вялікай удалёнасці такіх суччаў, прыкладна перавышаючых 50 сантыметраў у той або другі бок, скарачэнне шкелетнай веткі трэба вытварыць над жыццёвадзейнымі больш дробнымі веткамі.

Акрамя скарачэння кроны ў цэлым трэба вытварыць і прарэжванне кроны. Яно дасягаецца выразкай асобных пашкоджанняў або густа размешчаных шкелетных ветак. Такая выразка праводзіцца ля самай асновы ветак «па кальцу». Яна стымуліруе ўзнікненне новых шкелетных ветак (тыпу ваўчкоў) у глыбіні кроны ў вобласці нанесенага пашкоджання.

Каб стымуліраваць развіццё новых пладовых ветак і падрыхтоўку добрага ўраджаю ў 1941 або 1942 годзе, трэба правесці частковае скарачэнне старых пладушак і выклікаць новыя прыросты. Гэта аперацыя выключна эфектыўна. Аднак [illegible] затраты працы і [illegible]. Пагатаму падрэзку пладушак [illegible] бліжэйшыя дні [illegible] годзе прыйдзецца вытварыць [illegible] бягучым [illegible].

Усе нанесеныя пашкоджанні неабходна абмазаць садовым варам або ў крайнім выпадку тоўстым слоем гліны, змешанай для вялікай вязкасці з гноем.

Пасля абрэзкі ствалы ў маладых дрэў і асноўныя сучча трэба абмазаць глінай і звыш таго пабяліць вапнай. Абарону ствалоў і суччаў узрослых дрэў можна абмежаваць толькі пабелкай.

Выкладзеныя інструктыўныя ўказанні адносяцца па пераважнасці да яблынь і груш. Што-ж датычыцца вішняў, то тут неабходна ўнесці некаторыя змены. Парасьлівыя куставідныя вішні менш пацярпелі, чым ствалавыя. Апошнія нярэдка маюць цяжкія кальцавыя абмярзанні кары і драўніны на ствалах, большаю часткаю вышэй снегавой лініі, што можа пацягнуць адміранне ўсяго дрэва. Зараз трэба перш за ўсё скарачаць шкелетныя веткі ў захаваўшыхся хоць і абмерзшых дрэў вішань, аднак на меншую глыбіню, чым у яблыні, прыкладна на 50 сантыметраў ад паверхнасці кроны. Скарачэнне праводзіцца над маладымі прыростамі з распускаючыміся лісточкамі.

Акрамя таго, у мэтах забеспячэння добрага ўраджаю ў 1941 годзе трэба абавязкова моцна скараціць пруцікі, размешчаныя на ветках кроны, над выявіўшыміся ліставымі почкамі. Калі пруцікі загінулі або захавалі толькі вярхушачную почку, то скарачэнне трэба рабіць амаль да самай асновы для актывізацыі захаваўшыхся там спячых почак. Такое скарачэнне [illegible] пладовых [illegible] ветка[illegible] ўраджай [illegible].

У заключэнне лічу неабходным напомніць, што ігнараванне абрэзкі ў бягучым годзе (у бліжэйшыя 10—15 дзён) пацягне за сабой не толькі [illegible] шкелетных [illegible] з'яўленне [illegible]. Значыць, неабходна звярнуць самую сур'ёзную ўвагу на арганізацыю і своечасовае правядзенне ўсіх агратэхнічных мерапрыемстваў па аздараўленню садоў.

Прафесар П. Г. ШЫТТ,
загадчык кафедры пладаводства Маскоўскай ордэна Леніна сельскагаспадарчай акадэміі імя К. А. Ціміразева.

(«Социалистическое земледелие»).